

In dit nummer:

Het
Amateur-Congres
te
Parijs.

RADIO EXPRES

N° 19
8 MEI 1925

EERSTE NEDERLANDSCHE RADIO-SALON
KURHAUS SCHEVENINGEN
VAN 29 MEI—7 JUNI 1925

20
GENT.

ONS TOESTEL TYPE B. IV.

FIRMA W. BOOSMAN, INSTRUMENTMAKERS DER KON. NED. MARINE
AMSTERDAM - WARMOESSTRAAT 97 - TELEFOON 49103
PRIJSCOURANT OP AANVRAAG GRATIS

STAND N°. 28 E. N. R. S.

VRAAGT UWEN LEVERANCIER
Varta-Anodenbatterijen
Varta-Radio-Accu's

ADRES VOOR DEN HANDEL:

1600 WERKLIEDEN

Depôt Den Haag Oude Molstraat 18
en Juffrouw Idastraat 5

TELEFOON 12412

Reparatiën en ladingen ook voor particulieren

STAND N°. 28 E. N. R. S.

TELEFUNKEN LAMPEN

VOOR EINDVERSTERKING.

Type R E 95

Type R E 89

Oxyd 1,5 Volt
15 mA.

gloeispanning 2,5 Volt
emissie 15 mA. Thorium

PRIJS f 8.—.

SIEMENS & HALSKE

Filiale 's-Gravenhage
Huygenspark 38 39
Telef. 11850 Lett. Int. E.

Afd. TELEFUNKEN.

N. R. W.
Spoelen.

De beste honingraatspoel.

Goed en goedkoop.

NED. RADIOWERKEN
TE DCORN

Handelsvereniging v.h. L. TERWAL

AMSTERDAM ROTTERDAM HAARLEM
CEINTURBAAN 254 VAN BRAKELSTR. 20 KLEINE HOUTSTR. 37

WIJ HEBBEN VOORRADIG:

„Electron Wire“ in dozen van 100 voet (33 Mr.) f 1.50. „Clit“ in 6 kleuren, per stuk f 0.20. Luidsprekers, o. a. Baby Sterling (in bruine en zwarte uitvoering) f 36.—, Dinkle Sterling f 20.—, Brown f 33.— en f 70.—. Telefoons

„Pival“ — Transformatoren „Pival“.
Alle PHILIPS-LAMPEN, ook de nieuwe lamp
B 406 à f 15.—.

VRAAGT ONS PRIJSBLAD!

R. O. S.

Door de vele aanvragen om onze R. O. S. toestellen worden alleen Typen C., D. en E. voorloopig bijgemaakt en direct geleverd. Onze andere Typen zijn na bestelling binnen 8 dagen leverbaar. Onze R. O. S. circulaire wordt na ontvangst van 10 cent postzegel toegezonden.

J. SCHIESSER H.J.z., Boschje 1, ROTTERDAM.

**ELKE GOEDE RADIO-ZAAK LEVERT
DE BEKENDE**

LORENZ-ONTVANGTOESTELLEN
LORENZ-LUIDSPREKERS
LORENZ-TELEFOONS
LORENZ-DETECTOREN.

VRAAGT GRATIS PRIJSCOURANT.

Waar niet verkrijgbaar wende men zich tot de vertegenwoordiging voor Nederland en Koloniën:

G.E.B. - LAAN VAN MEERDERVOORT 30 - TEL. 35277 - DEN HAAG

VRAAGT

ELFA-ANODEBATTERIJEN
ZIJ ZIJN DE BESTE

Fabrieken te Amsterdam, Valkenburgerstraat 5-7, Tel. 44603

RADIO-EXPRES

WEEKBLAD VOOR RADIO-TELEGRAFIE EN -TELEFONIE

OFFICIEEL ORGAAN VAN
DE NED. VER. VOOR RADIO-TELEGRAFIE.
REDACTEUR: J. CORVER.

UITGAVE VAN N. VEENSTRA,
LAAN VAN MEERDERVOORT 30, DEN HAAG.
TELEFOON 32112.

DIT BLAD VERSCHIJNT IEDEREN VRIJDAG.

De abonneementsprijs bedraagt bij vooruithetaling, f 3.— per halfjaar voor het binnenland en f 5.— voor het buitenland, per postwissel in te zenden aan het bureau van Radio-Expres, Laan van Meerdervoort 30, den Haag. — Losse nummers f 0.20 per stuk.
Correspondentie, zoowel voor Administratie als Redactie, gelieve men te zenden aan het adres: Laan van Meerdervoort 30, 's-Gravenhage
Het auteursrecht op den volledigen inhoud van dit blad wordt voorbehouden volgens de Wet op het Auteursrecht van 23 September 1912. Staatblad n° 308.

EERSTE NEDERLANDSCHE RADIO-SALON.

Kurhaus Scheveningen, 29 Mei-7 Juni 1925.

De volgende firma's zullen op den Radio-Salon uitkomen:

- Stand
- 1 Continentale Amplion Mij.
 - 2—3 J. H. J. Zeguers (Radiozot).
 - 4 Ned. Radiowerken.
 - 5 N. V. Techn. Handelsbureau J. C. v. d. Velde.
 - 6—7 Van Santen & Co. (Hart & Hegeman).
 - 8 Handel Mij. R. S. Stokvis & Zonen.
 - 9 Berg & Burg.
 - 10 N. V. v. d. Berg & Co.'s Metaalhandel.
 - 11—12 Techn. Bureau J. Duiker.
 - 13 Ridderhof & v. Dijk.
 - 14 Western Electric Co.
 - 15—16 N. Venn. Techn. Handel Mij. „Détha”.
 - 17 Siemens & Halske A.G. (Telefunken).
 - 18 Herm. Verseveldt.
 - 19 E. E. van Kekem.
 - 20 B. Grobben (Au Pigeon Voyeur).
 - 21 A. A. Posthumus.
 - 22 C. E. B. (Lorenz).
 - 23—24 N. V. L. Zélander's Handelsvenn. Radio Techn. Bur. „Broadcast” (H. Rundervoort).
 - 25 Ned. Ericsson Fabrieken (Koopman & Co.).
 - 27 Ned. Industrie Kantoor (Afd. Radio).
 - 28 Ch. Velthuisen.

- 29—30 N. V. Hollandsche Isaria Mij.
- 31 Techn. Bureau Marynen.
- 32 H. C. van Leeuwen (Ph. J. Schut)
- 32 Techn. Boekhandel „Plan C”.
- 34—35 Philips Gloeilampen-Fabrieken en Nederl. Seintoestellen Fabr.
- 36 De Naamplaat Industrie (Adolf Chottel & Co.).

HET AMATEUR CONGRES TE PARIJS (14-19 APRIL).

Het kort verslag van het eerste congres van de Internationale Unie van Radio amateurs, uitgebracht aan de N. V. V. R. door den heer Ir. Isbrücker, luidt:

Deelname en Organisatie.

Aan het congres werd deelgenomen door naar schatting ongeveer 200 personen, behorende tot een twintigtal verschillende nationaliteiten, zoodat het zeer zeker een internationaal congres mag worden genoemd. Voor zoover ik mij herinner waren tegenwoordig afgevaardigden uit: Frankrijk, Duitschland, Engeland, Zwitserland, België, Spanje, Italië, Tsjecho-Slovakije, Oostenrijk, Polen, Rusland, Zweden, Nederland, Vereenigde Staten, Canada, New-Foundland, Brazilië, Argentinië, Uruguay.

De organisatie was niet bepaald schitterend te noemen, hetgeen onder meer moge blijken uit het feit, dat aan de deelnemers, althans aan verscheidene van hen, geen kennis was gegeven van de juiste plaats, waar het congres plaats had. Een aantal leden verkeerden in de meening, dat het congres, zooals oorspronkelijk was medegedeeld, in de Sorbonne zou plaats hebben. Bij aankomst

aldaar bleek echter de zetel te zijn verlegd naar de Faculté des Sciences, Rue Cuvier 12.

De zittingen van het congres begonnen geregeld een half of een heel uur later dan op het programma was aangegeven, zonder dat hiervoor aannemelijke redenen bestonden, zoodat veel tijd onnodig verloren ging. Het in theorie mogelijke bijwonen, zoowel van het amateurscongres als van het te gelijktijd plaats hebbende juridische congres, verviel hierdoor geheel.

Zittingen en werkmethode.

De openingszitting van het amateurscongres had plaats in een gecombineerde vergadering met het juridische congres in den namiddag van Dinsdag 14 April. Het congres werd geopend door een rede van den heer Edouard Belin, voorzitter van het voorbereidend comité, die later ook tot voorzitter van het amateurscongres werd gekozen. Vervolgens werden toespraken gehouden door generaal Ferrié en door den heer Hiram Maxim, voorzitter van de American Radio Relay League, gevolgd door korte begroetings-toespraken van enkele afgevaardigden.

De beide congressen zetten vervolgens gescheiden hun arbeid voort. Alleen werd Donderdagmiddag nog een gecombineerde zitting gehouden voor de bespreking van de kwestie der verdeling van de golfengten. Woensdag, Vrijdag en Zaterdag hadden in den namiddag werksittingen van het amateurscongres plaats.

Een vijftal punten waren op de dagorde van het congres gesteld. Voor elk van deze vijf punten werd een commissie ingesteld voor de gedetailleerde bespreking, waarbij iedereen uitgenoodigd werd zich voor een bepaalde commissie te laten inschrijven, zoodanig dat de verschillende

landen in alle commissies vertegenwoordigd waren. Ieder land kon op die manier in iedere commissie een stem uitbrengen. Op voorstel van de Aangenomen Radio Relay League was n.l. aangenomen, dat ieder land slechts één stem zou hebben en niet een aantal stemmen, afhankelijk van het aantal per land aanwezige congressisten. Iedere commissie moest verder een rapporteur benoemen, die in de zitting van het congres, waar het onderhavige punt aan de orde kwam, rapport moest uitbrengen omtrent de voorgestelde resoluties. De discussie werd dan over dit onderwerp geopend. Bleek daarbij, dat de gedane voorstellen geen voldoende instemming vonden, dan werd het voorstel opnieuw naar een commissievergadering verwezen, die dan trachtte omtrent een gewijzigd voorstel tot overeenstemming te komen. Bij de eindstemming, die hetzij bij de eerste, hetzij bij een volgende behandeling in de congreszitting werd gehouden, had echter ieder land weer een enkele stem, uit te brengen door het lid, dat in de commissie had zitting genomen.

Aan deze methode van werken, die zeer zeker haar verdienstelijke zijde had, was echter een nadeel verbonden, doordat alle commissies gelijktijdig moesten vergaderen. Ieder land moest dus minstens 5 afgevaardigden aanwijzen. Gelukkig waren er in het congres nog twee Nederlanders, de heeren Tappenbeck aanwezig, die zoo bereidwillig waren, de vertegenwoordiging van Nederland in twee commissies op zich te nemen. Voor de beide nog resterende commissies werden resp. een Belg en een Engelsman bereid gevonden voor Nederland de vertegenwoordiging op zich te nemen.

Behandelde onderwerpen.

Zoals boven reeds werd opgemerkt, waren een vijftal punten aan de orde gesteld. Deze 5 punten waren, nadat het oorspronkelijk als 5de punt opgenomen onderwerp door een ander punt was vervangen, de volgende:

1. De organisatie van een Internationale Unie van Radio Amateurs.
2. De Internationale Organisatie van proeven en communicatie's tusschen amateurs onderling.
3. De verdeling van de golflengten tusschen de uitzendingen van amateurs en de Radiotelefonie.
4. Een internationale hulptaal.
5. Oproepletters voor amateurs.

De Internationale Unie van Radio Amateurs.

Reeds gedurende de eerste zitting van het congres bleek het, dat er uiteenlopende meeningen bestonden omtrent de betekenis, die men aan het woord Radio Amateur dient toe te kennen. In zijn rede bij de opening van het congres had de heer Maxim reeds doen uitkomen, dat datgene wat de Amerikaansche amateurs interesseert, uitsluitend is het onderling

radiotelegrafisch seinen en het nemen van proeven op dit gebied. Voor de Radiotelefonie bestaat bij deze amateurs hoegenaamd geen interesse. Vandaar, dat onderscheid gemaakt wordt tusschen amateurs en B. C. L.'s, (Broadcasting listeners). De heer Maxim onderstreepte dit standpunt nog eens duidelijk, waartegenover echter aan den anderen kant door den voorzitter, den heer Belin uitdrukkelijk verklaard werd, dat het congres een congres was van de amateurs in den ruimsten zin, dat is van allen, die zich voor de Radiotelegrafie en -telefonie interesseeren.

Ofschoon derhalve het streven van de Amerikanen, die het initiatief tot het oprichten van een internationale unie hadden genomen, in de eerste plaats gericht was op het vereenigen van de amateurs in den beperkten zin, is er in de commissievergadering naar gestreefd te geraken tot een bond met zoodanige ruime opvattingen, dat deze aan zooveel mogelijk uiteenlopende wenschen zou tegemoet komen.

In de commissie, waar tenslotte tusschen vertegenwoordigers van 22 nationaliteiten algeheele overeenstemming werd bereikt, werd gemeend, dat het beste resultaat zou worden verkregen door de oprichting van een bond van individueele leden. Voor de aldus gevormde Internationale Unie van Radio Amateurs werd een ontwerp statuten gemaakt, waarmede tenslotte door allen is ingestemd. De in deze statuten neergelegde beginselen komen in het kort op het volgende neer:

Als doel werd gesteld het bevorderen van experimenten en verbindingen tusschen amateurs onderling en van de Radiowetenschap in het algemeen, alsmede het behartigen van de belangen der amateurs op internationale congressen, e.d. Als lid kan ieder toetreden, die zich voor de gestelde vragen interesseert en zich aan de regels van de statuten onderwerpt.

In ieder land waar minstens 25 leden van den bond wonen, kan een nationale onderafdeling gevormd worden. Zijn er minder dan 25 leden, dan kan men zich verstaan met de leden in naburige landen voor het vormen van een dergelijke afdeling. Iedere nationale afdeling kiest een voorzitter en een secretaris-penningmeester voor den duur van twee jaren.

Het bestuur van de internationale unie bestaat uit een internationalen voorzitter en een internationalen secretaris-penningmeester, die voor het eerst door dit congres en later door de nationale voorzitters zullen worden gekozen.

Het Uitvoerend Comité bestaat uit den Internationalen Voorzitter, den Internationalen Secretaris-Penningmeester en twee Commissarissen. De Raad van Nationale Voorzitters staat onder de leiding van het Uitvoerend Comité.

Als Voorzitters van de Nationale Afdelingen of als leden van de Internationale Commissie kunnen geen personen verkozen worden, die commercieele belangen bij de Radio hebben.

Om de twee jaar zullen internationale congressen worden gehouden.

Als voorloopig bureau zal dat van de American Radio Relay League dienen, terwijl als voorloopig orgaan Q. S. T. zal dienen. De hoofdelijke contributie werd op \$ 1 vastgesteld.

Na enige discussie van ondergeschikt belang werden de statuten in de algemeene zitting van het congres met algemeene stemmen aangenomen.

Internationale experimenten tusschen amateurs.

Het rapport van de tweede commissie in zake de experimenten van amateurs bevatte enkele detailkwesties aangaande het vaststellen van bepaalde teekens voor het aanduiden van de sterkte van signalen e. d. Verder werd voorgesteld in ieder land een vertegenwoordiger aan te wijzen, die zich zal bezig houden met het verzamelen van gegevens. Na een niet belangrijke discussie werd het rapport met algemeene stemmen aangenomen.

Verdeling van de golflengten.

De derde commissie heeft zich beziggehouden met het opmaken van een schema voor de verdeling van de golflengten onder de amateurs van verschillende landen. Omtrent de volgende gevallen werd overeenstemming verkregen:

Canada en New Foundland 120—115 en 43—41, 5 M.

Europa 115—95, 75—70 en 47—43 M.

Vereenigde Staten 85—75 en 41, 5—37, 3 M.

De rest 95—85 en 37, 3—35 M.

Ook deze voorstellen gaven tot weinig discussie aanleiding, waarna zij met algemeene stemmen werden aangenomen.

Internationale taal.

Als congresalen werden in hoofdzaak Fransch en Engelsch gebruikt. Aan de discussies in de vierde commissie en aan de beraadslagingen betreffende dit punt in het congres werd echter door een aantal leden, o.a. door ondergeteekende in het Esperanto deelgenomen. Het noodzakelijk gebruik van meer dan een congres-taal gaf tot veel tijdverspilling en dikwijls ook tot veel misverstand aanleiding. Er waren verscheiden congressisten, die niet zoowel Fransch als Engelsch kenden en daardoor was het noodig alle redevoeringen en debatten te vertalen. O.a. kende de voorzitter van het congres geen Engelsch, terwijl één groot gedeelte van de Engelsch sprekenden geen Fransch verstonden. De prestaties van verschillende personen, die zich tot tolk opwierpen getuigden meer van goeden wil, dan van vaardigheid en het gevolg was, dat misverstand niet uitgesloten was. Zoo ging gedurende een der eerste zittingen meer dan anderhalf uur verloren met een

wanhopige discussie over de wijze van werken van het congres, waarbij het maar niet mogelijk bleek tot een juist begrip te komen van wat eigenlijk was voorgesteld. Deze zitting zal menigeen tot nadenken gestemd hebben en er niet weinig toe hebben bijgedragen om bij de meerderheid van de congressisten de meening te doen postvatten, dat het gebruik van een enkele Internationale taal als congrestaal althans geen weelde zou zijn.

De Commissie in zake het vraagstuk eener internationale taal voor Radiodoel-einden heeft een drietal resoluties aan het congres voorgelegd, van welke de beide eerste met slechts twee stemmen tegen, de laatste met vijf stemmen tegen werden aangenomen. Deze resoluties waren:

1. Het congres, overtuigd van de moeilijkheden, die in de internationale betrekkingen het gevolg zijn van het taalverschil besluit de studie en het gebruik van het Esperanto aan te bevelen als hulptaal voor de radiotelefonische communicaties en uitzendingen van internationaal karakter en voor uittreksels en vertalingen in tijdschriften en op congressen.

2. Dezelfde aanbeveling geldt voor radiotelegrafische communicaties tusschen correspondenten, die elkander niet in een nationale taal kunnen verstaan.

3. Naar aanleiding van dit besluit neemt het Internationale Radiocongres het Esperanto aan als zijn internationale hulptaal naast de gebruikte nationale talen.

Oproepletters.

Door de commissie in zake deze aanlegenschap werd een volledig schema voorgesteld voor de oproepletters en -cijfers voor amateurs in de verschillende landen. Zoo zou b.v. gebruikt worden: A voor Australië, B voor België, C voor Canada, enz. Voor de landen van Zuid-Amerika zouden twee letters gebruikt worden, n.l. een A met een tweede letter ter nadere onderscheiding van het land, b.v. AA voor Argentinië, AB voor Brazilië, enz. Evenzoo zou de letter B met een tweede letter dienen voor de landen van den Balkan.

De koloniën, behalve die van Engeland zullen dezelfde letetrs gebruiken als het moederland.

Het rapport gaf aanleiding tot eenige discussie, op grond waarvan het naar de commissie werd terug verwezen. Den volgenden dag kwam het rapport, dat op sommige punten was aangevuld, opnieuw in behandeling, waarna het met algemeene stemmen werd aangenomen.

Excursies gedurende het congres.

Woensdagmorgen, 15 April, werd door een groot aantal congressisten per auto een bezoek gebracht aan de laboratoria en werkplaatsen van den heer Belin te Malmaison, waar de telegrafische overbrenging van teekeningen en foto's werd gedemonstreerd.

Op dezelfde wijze werd Vrijdagmor-

EEN GEESTDRIFTIG RADIO-LIEFHETTER.

Geen zorg! De kleine man stoort niet! Hij mag de lampen niet bedienen als hij alleen is, maar omdat hij met zijn geestdrift mee hielp bouwen, behoort hij mede op deze plaat. Het apparaat: H-D-2 L is bestemd om ingebouwd te worden in een schemerlamp. Het is voorzien van 2 trillingskringen, voor ontvangst met Koomans-lamp of als primaire ontvanger. Door het verstellen van 2 hefboompjes kan men de kringen in serie schakelen, waardoor de te verkrijgen golf lengten aanzienlijk vergroot worden.

Iets bijzonder nieuws is het gebruik van Cupron elementen als gloeistroombron. Deze elementen voldoen zoozeer aan mijn verlangens, dat ik het niet begrijpen kan, waarom zij nog niet meer gebruikt worden.

In 't kort wil ik hier eenige van mijn ervaringen mededeelen: In den regel ontvang ik met 2 lampen op hoofdtelefoon, en gemiddeld is de ontvangstduur 1 uur per dag. De door mij gebruikte elementen zijn van het kleinste type en leveren

50 Amp. uren. Zelf-ontlading of andere stroomverliezen in ongebruikten toestand heb ik niet kunnen constateeren. Bij het gebruik van b.v. twee Philips A 410 lampen = $2 \times 0,06$ Amp. is de ontladdingsduur 400 uren. Dat is $1\frac{1}{2}$ jaar stroom, zonder dat ook maar het geringste omkijken naar de elementen noodig is. Een half jaar stonden de elementen tezamen met boeken in een vak van mijn schrijftafel. Van kortsluiting bleken de Cupron elementen absoluut geen blijvende schade te ondervinden, en bij wijze van proef bleek, dat ze, zonder dat polarisatie optrad, met 15 amp. te ontladen waren.

Aan den tijd, toen ik alle 4—6 weken mijn accu's kon wegbrengen denk ik niet graag terug; en toen de cellen op een zekeren keer door onvoorzichtigheid bij het laden werden bedorven, kocht ik mij Cupron elementen.

Ik hoop hierdoor, amateurs die het gebruik van accu's tot nu toe beschouwd hebben als een noodzakelijk kwaad, van dienst te zijn geweest.

R.

DE GESTOORDE OMROEP ? ! ! !

Wat er in den ether plaats vindt,
Is voorwaar van groot belang,
't Is al net als in de steden,
Toen de autobus er kwam.
Wie zich nog te voet moest redden,
Schold op 't drukkerie verkeer,
En hij vond zich veronachtzaamd,
Legde zich er niet bij neer.
In de ingezonden stukken,
In de „Radio-Expres”,
Rijgen voor- en tegenstanders,
Rustiglijk mekaar aan 't mes.
D' ouderwetsche telegraafman,
Voelt zich in zijn eer gekrenkt,
Kan het zelfs niet heel goed velen,
Dat een ander „anders” denkt.
Met zijn punten en zijn strepen, —
— Dingen uit de oude doos, —
Is hij zoo gewóón te werken,
Al dat nieuwe maakt hem boos.
De moderne amateurtjes,
Hellen naar den and'ren kant,
Als een schip eens even pruttelt,
Schreeuwen ze al moord en brand.
Volgens hen is Scheveningen,
En de heele strepenklike
lets, om snel te doen verdwijnen,
Een zootje uit de rarekiek.
Zou het niet het beste wezen,
Als de heeren met elkaar,
Eerst eens rustig confereerden;
Storing is zoo'n teere snaar.
Is er niet, zooals haast immer,
Ook weer hier een middenweg,
Is geen compromis te maken,
Voor die nare storingspech ?
Tot zóólang moet ieder wachten,
Telefoon en telegraaf,
Hij, die ongestoord kan werken
Is voorwaar een witte raaf.

v. H.

gen, 17 April, het groote zendstation
Radio France te St. Assise bezocht.

Donderdag en Zaterdag was er ge-
legenheid in groepen het station van den
Eiffeltoren te bezoeken.

HET VRAAGSTUK VAN DEN RADIO-OMROEP.

Als bijlage tot het verslag van de
commissie voor de reorganisatie van den
Technischen dienst P.T.T.-bedrijf is
verschenen het advies der commissie, ge-
dateerd 13 Juni 1924, in zake het vraag-
stuk van den radio-omroep.

In dit advies komt de commissie tot
de volgende conclusie :

1. De radio-omroepdienst (broadcas-
ting) behoort in Nederland aan het par-
ticulier initiatief te worden overgelaten ;
het Rijk betrekke dien dienst slechts in
zijn werkingssfeer voor zoover dit met

het oog op de belangen van het overige
telegraaf- en telefoonverkeer hetzij per
draad, hetzij draadloos, noodzakelijk is
te achten.

2. Wil de radio-omroepdienst aan
hooge eischen voldoen, dan is het een
eerste vereischte dat hij bezorgd wordt
door een op gezonde basis opgezette
maatschappij, die zooveel mogelijk omvat
de op het gebied der radio-techniek wer-
kende personen en organisaties in Neder-
land; zulk een maatschappij meent de
commissie gevonden te hebben in de
nieuw op te richten Maatschappij tot ex-
ploitatie van een Nederlandschen Radio-
omroep, waarin de drie belanghebbende
groepen, t.w. de handelaren, de amateurs
en de ethische groep Bruins-Tamson, zijn
opgenomen.

3. Aan de onder 2 bedoelde Nederland-
sche Omroep-Maatschappij ware een
machtiging te geven voor den aanleg van
één of meer radio-telegrafien en/of -tele-
fonen (zendstation) tot het rondzenden
van mededeelingen van woord- en toon-
inhoud van ontspannenden, leerzamen,
politieken, ethischen en religieuzen aard.

4. Het aantal uren, waarop door de
Maatschappij gewerkt kan worden, be-
hoort zoo groot mogelijk te zijn, nadat de
noodige maatregelen genomen zijn om te
voorkomen, dat het Rijks-radioverkeer op
eenigerlei wijze kan worden gestoord.

5. De zendingrichting behoort vóór het
in werking stellen door den directeur-
generaal der P. en T. te zijn goedgekeurd.

6. Als vergoeding van de Rijksbemoei-
ingen wegens administratie, keuring en
controle is de machtiginghouder een be-
drag van f 100 per weekuur per jaar aan
het Rijk verschuldigd. Dit recht ware
volgens een vastgestelde schaal te ver-
minderen naar gelang de machtiging-
houder over meer uren beschikken kan.

7. De golflengten, alsmede de energie,
behooren te worden vastgesteld in ver-
band met de ruimte, welke de internatio-
nale regelingen in dit opzicht bieden.

Wat de energie betreft, zal deze een
zoodanig maximum moeten bereiken, dat
de omroep in het geheele land voldoende
kan worden gehoord. Overigens behoort
de machtiginggever de bevoegdheid te
hebben om een andere golflengte voor te
schrijven, indien zulks in het belang van
het radio-verkeer noodig is.

8. Door het P.T.T.-bedrijf wordt van
elk ontvangstation geheven een jaar-
lijksch recht van b.v. f 10. Van dit bedrag
komt f 7.50 ten goede van de Omroep-
Maatschappij.

9. Indien de door de Radio-Omroep-
Maatschappij behaalde winst een zeker
percentage (b.v. 6 à 7 %) overschrijdt,
zoodat aan het einde van het exploitatie-
jaar, na behoorlijke afschrijving en re-
serve, een overschot aanwezig is, moet
dit overschot in de Staatskas terug-
vloeien. In verband hiermede zal het nood-
dig zijn, dat de boekhouding der Maat-

schappij jaarlijks door Rijksaccountants
wordt gecontroleerd.

10. Behalve aan de Radio-Omroep-
Maatschappij kunnen ook aan anderen
zend-machtigingen gegeven worden; deze
machtiginghouders genieten evenwel
geen aandeel in het bovengenoemde li-
centierecht van f 10, terwijl de voorwaar-
den, aan de machtiging te verbinden,
zoodanig moeten zijn, dat de dienst der
Radio-Omroep-Maatschappij van de
werking der niet-gesubsidieerde broad-
casting-stations geen storing ondervindt
en dat ook door deze machtiginghouders
het sub 6 bedoelde recht verschuldigd is.

11. Er wordt ingesteld een permanente
commissie, samengesteld uit vooraan-
staande personen uit alle kringen der
bevolking, aan wie de keuring van de
uit te zenden programma's wordt opge-
dragen.

* * *

Dit advies is op 6 weken na een jaar
oud. In dat jaar zijn we zóó veel verder
gekomen, dat het advies nu is gepubli-
ceerd. Dat wil zeggen, dat de *ambtenaren*
met het vraagstuk al lang gereed waren.
De „gegadigden” evenwel niet.

INT. RADIO-TENTOONSTELLING AMSTERDAM.

De tweede I. R. T. A. zal van 4 tot en
met 13 September gehouden worden in
de zalen van Gebouw Bellevue te Am-
sterdam.

Mocht verleden jaar iedere standhou-
der demonstreeren, dit jaar zal alleen de
directie muziek ontvangen. De chaos van
muziek en de slechte ontvangst van vele
exposanten was, aldus meende het be-
stuur, geen propaganda voor de radio.

In het eerecomité dezer tentoonstelling
namen zitting de heeren: H. Polak, lid
1ste Kamer, H. ter Hall, Th. M. Ketelaar
en A. Staalman, leden 2de Kamer, S. de
Miranda, Dr. I. H. J. Vos, wethouders,
Dr. W. Lulofs, G. C. Sniijders, F. J. A.
M. Wierdels, A. v. Santen, A. v. Sluiters,
Ir. M. Polak, P. Geervliet Jr. en Th. J.
Schut.

DE AMSTERDAMSCHERADIO- OMROEP.

Enige weken geleden stond in „R.-E.”
vermeld, dat tot oprichting van een Am-
sterdamschen omroep zou worden over-
gegaan. Deze week werd wederom een
berichtje opgenomen, meldende een pa-
pieren energie-verhooging. Moet hieruit
nu worden afgeleid, dat de N. V. V. R.
dit pogen wil steunen ?

De zaak zou voor amateurs van geen
belang zijn, wanneer het eenvoudig een

commercieele onderneming betref; de wet van vraag en aanbod zou dan ongetwijfeld antwoord helpen geven op de vraag of een dergelijke instelling noodig is. Anders wordt het echter wanneer de instemming der amateurs wordt ingeroepen; daardoor komt de zaak m.i. in een stadium, dat men zich moet afvragen, of „R. E.” wel goed doet, door het lanceeren van berichtjes den schijn op zich te laden, deze stichting te willen helpen bevorderen.

Het moet ieder amateur leed doen te bespeuren, dat er verdeeldheid heerscht op organisatorisch gebied, des te meer is het te bejammeren, dat ook op het gebied van den omroep de eenheid verstoord dreigt te worden, hetgeen m.i. door de vereeniging niet in de hand moet worden gewerkt.

De Hilversumsche Draadlooze Omroep levert bewonderenswaardig werk, doet eigener beweging steeds meer in het belang der luisteraars, doch ondervindt nog steeds veel te weinig steun. I. p. v. een opwekking om het bestaande te helpen verbeteren leest men nu berichtjes over een plaatselijken omroep, waaraan, zeker voor Amsterdam, allerminst behoefte bestaat. Waar moet het heen, wanneer men overal een localen omroep ziet verrijzen? Voor een klein land als het onze zou dat belachelijk zijn, maar bovendien zullen zij geen van allen blijven bestaan, bij gebrek aan steun, als een landelijke omroep het al niet te breed heeft. Laten wij ons toch op een breed standpunt plaatsen en niet wegens persoonlijke gevoeligheden een verdienstelijk instituut helpen benadeelen. Men denke aan het spreekwoord: „Eendracht maakt Macht, doch tweedracht breekt Kracht”.

Ads.. VAN GELDEREN.

Amsterdam.

* * *

Hierbij moge aangetekend worden, dat het opnemen van een bericht toch allerminst beteekent, dat ook ingestemd wordt met hetgeen dat bericht aankondigt. Nog veel minder, dat de N. V. V. R. alles in de hand werkt, waaromtrent in

ONDER DE NULLIJN

DIE HEBBEN ER VERSTAND VAN.

„t Ziet er wel aardig uit, hè?”, zei meneer Blaak, de nieuwe radiobezitter tot z'n vriend, die hem eens kwam bezoeken.

„Ja, m'n zoon en ik hebben het nu toch klaar gekregen. Verscheidene avonden hebben we bij kennissen geluisterd, totdat we een geschikt toestel vonden. En het boek van Corver hebben we doorgelezen, zoodat we de werking ook begripen.”

Hierbij leunde meneer Blaak achterover in z'n luien stoel, terwijl hij behaaglijk aan zijn sigaar trok. De luidspreker gaf muziek, nu juist niet van de beste kwaliteit.

„Hoe is het toch mogelijk”, zei de vriend, die geen radio-amateur was, „en waarvoor dienen nu wel die ronde dingen daar bovenop je toestel?”

„Ja, daar gaat de stroom eerst door heen,” verklaarde Blaak, „maar daar komt mijn zoon aan, die zal je het allemaal wel uitleggen.”

De zoon kwam binnen en ging dadelijk naar het toestel, draaide aan den con-

densator, zoodat een doordringende draaggolf door de kamer gierde en zocht een ander station.

„Waarom verander je 't nu weer,” vraagt vriend, „t was immers zoo mooi.” „Och, altijd 't zelfde station wordt een-tonig,” zei de zoon, en zocht wèer een ander station.

„Zeg Nico, verklaar meneer de werking eens even,” zei Blaak, met genoeg luisterende naar de „keiharde” draaggolven uit den luidspreker.

„Ja, dat kan ik wel even doen,” begon Nico. „Ziet u meneer, die klossen daar bovenop 't toestel zijn de honingweb-

DRAADLOOZE CARICATUREN.

De man, die in Algiers P B 2 ontving.

„R. E.” iets wordt medegedeeld.

Van den H. D. O. weet ieder, dat het een instituut is, dat wenscht te verdwijnen als er een Nationale Omroep komt. Van den Amsterdamschen Omroep kregen wij de verwachting, dat hij eveneens — aangenomen dat hij er eerst komt — gaarne weer zal verdwijnen, wanneer een Nationale Omroep zijn taak aanvaardt en inderdaad nationaal is in dien zin, dat geen enkele belangen groep daarin een meer dan evenredigen invloed heeft.

Het opnemen van berichten omtrent hetgeen gebeurt en dreigt te gebeuren, nu het zoo lang duurt alvorens de Nationale Omroep den voor allen aanvaardbaren vorm aanneemt, is noodig opdat ieder lezer op de hoogte blijft en — zoodat de heer van Gelderen — zijn meening kan uiten.

KORTEGOLF-NIEUWS.

De afdelingszenders en het experimenteren.

Naar aanleiding van het schrijven, ondertekend met OBA, in R.-E. No. 18, meen ik goed te doen hierop enkele regelen te doen volgen, aangezien ik het met den geachten schrijver omtrent diens standpunt betreffende de Vereenigings-zenders niet eens kan zijn.

OBA ziet m.i. den toestand verkeerd in, het gaat niet op, nu reeds de waarde der vereenigingszenders te beoordeelen, immers: de eerst vastgestelde golflengte van 180 meter, werd voor eenige weken geleden veranderd in 90-100 meter. Wat kan men nu oordeelen over het resultaat van zenders welke zulk een gering aantal dagen in bedrijf zijn? Afdelings- en amateurzenders reeds nu met elkaar te vergelijken, is toch, nu de afdelingzenders nog moeten laten blijken wat zij kunnen, wel wat onbillijk.

Wat betreft schrijvers standpunt omtrent het nut en kosten van inrichting, kan ik het ook niet met hem eens zijn.

Gaan wij eens na, wat de experimenterende amateur, die zich tot nu toe op verboden terrein moest begeven, aan de afdelingzender heeft.

Nu. er afdelingzenders zijn, is de deelname aan den Sounder-cursus (tenminste hier in Amsterdam) buitengewoon gestegen. De afdelingzender nu is feitelijk geworden de hoogste klasse der Morse-school, waar de leerlingen die zich op den Sounder-cursus voldoende hebben bekwaamd, de gelegenheid kan worden gegeven, de verkregen kennis practisch te benutten.

De afdelingzenders onderling vormen een band tusschen de afdelingen zelve; onderlinge proefnemingen en oefeningen kunnen worden gehouden; proeven zoowel Trans-Atlantische en andere worden gedaan. Talrijke gegevens kunnen worden gepubliceerd en te algemeen nutte worden aangewend, welker publicatie tot de onmogelijkheden be-

hoort voor den clandestien zendenden amateur.

De afdelingsbesturen hebben er voorzeker voor te waken, dat de zender niet als speelgoed worde gebruikt, en moeten de instelling alleen toevertrouwen aan diegenen, die technisch voldoende op de hoogte zijn.

Wij moeten verder niet vergeten, dat de zendvergunningen welke nu aan de N. V. V. R. zijn gegeven, wel voor onze regeering als proef zullen dienen, en daarom het werken der afdelingzenders zal worden nagegaan.

Laten wij daarom hopen, dat het werken van de zenders der afdelingen der N. V. V. R. van dien aard zij, dat onze regeering inziende, dat de korte golfzender geen enkel openbaar verkeer ook maar eenigszins stoort, niet ten schade van het rijk is, de leerrijke gegevens van de vereenigingszenders op prijs stellende (en laten wij hopen ook van de niet officieele zenders) zal overgaan tot het geven van de persoonlijke seinvergunning, opdat ook ons Holland zich waardig kan aansluiten bij de 22 andere naties. Dan waarde OBA, zullen wij beiden het wel eens zijn: de moeiten die door u en mij eertijds aan de zenders der afdelingen zijn besteed, zullen niet te vergeefs zijn geweest.

De klok zal dan werkelijk luiden:

t. i. s.
O L L.

Welke afstanden met kleine energie?

Buitenlandsche stations welke met zeer kleine energie werken.

7 AR. Belfast Ierland, 5 Watt, 200 Volt hoogspanning.

2 NX. Helsingfors Finland, 10 Watt, 240 Volt hoogspanning, 1400 K.M.

EAR 9. Zaragoza Spanje, 5 Watt, 1000 K.M.

8 EV. Ain-Tedeles Algiers, 25 Watt, 1900 K.M.

1 AS. Novara Italie, 25 Watt.

2 IN. Blackpool Engeland, 10 Watt.

SMEB. Seflle Sweden, 5 Watt (2 Philips Z 1).

Deze werkten alle in de laatste dagen met PB 3, QSA!

Geen vermelding van stations met groote energie!

8 PLM Parijs was bij vol daglicht op 52 meter golf, met 40 Watt uitstekend neembaar, op 80 meter met dezelfde energie zoo goed als onneembaar.

2 Y Q Londen bij vol daglicht op 55 meter 50 Watt, energie, uitstekend neembaar, onneembaar op 90 meter.

Helder weer, geen QRN—QRM, voortgaande barometerstand.

De proeven van Bandoeng.

Aneta meldt dat de kortegolf-zender te Bandoeng ook op Curaçao en in Texas is gehoord.

VONKJES.

Volgens Indische berichten staat het Radiolaboratorium te Bandoeng met den korte golfzender reeds in geregelde correspondentie met San Francisco.

Pittsburgh K D K A werd meermalen gehoord, terwijl deze muziek gaf. De afstand is 1800 K.M.

De Centrale van het Indische Radio-bedrijf te Bandoeng is in rechtstreeksche lijnverbinding gebracht met Batavia, Weltevreden, Semarang en Soerabaja. Het komt voor, dat een te Soerabaja aangeboden telegram negen minuten later al naar Holland is doorgeseind en daar opgenomen.

Het stoomschip Niagara, dat een reis heeft volbracht van Sydney (Australië) naar Vancouver (Canada), is gedurende den geheelen overtocht in radio-telegrafische verbinding geweest met den vasten wal. De radio-installatie van het schip was er een met gerichte straling.

De golflengte van het Esperanto programma van Königswüsterhausen is vanaf 3 Mei 1300 meter. (Des Zondagsmiddags van 12.10 tot 12.20 M.E.T.).

spoelen, tenminste ik geloof dat ze die zoo noemen. En dat kleine knopje daar beneden is een fijnregelaar om 't nulpunt van de draaggolf te zoeken. We zoeken de stations door de derde klos juist naast de tweede te zetten; je hoort dan een hard gegil en dat kun je met dat knopje wegstrijken. Prachtig is het allemaal ingericht! En die lampen zijn voor gelijkrichting, heel eenvoudig. Als u soms ook zin heeft in radio....?"

„Och, daarvoor moet ik het eerst nog eens wat vaker gehoord hebben. Maar zoek nu eens een station, dat praat.”

Nico draait en zoekt, verandert van „klossen” en eindelijk komt er iets.

„Drommels nog toe,” roept de vriend uit, „dat is Italiaansch! Ik ben niet voor niets een half jaar in Italië geweest!”

„Neen, dat kan niet,” stelt Nico hem teleur.

„Dit is Radio-Parijs, de man, die ons de radio geleverd heeft, had den stand van den condensator opgeteekend en gezegd, dat het Parijs was.”

„Nu, ik dacht toch zeker...”

Nico heeft intusschen al weer iets anders opgezocht en bewerkt den ether op een golflengte van juist die van Londen. De muziek wil echter niet mooi „doorkomen” en de luchtstoringen zijn ontzettend.

„Hoe komt dat nu, dat gerommel,” informeert de vriend, bekomen van z'n Italiaanschen flater.

„O, dat is de regen, die tegen onze antenne klettert, mengt zich vader Blaak weer in 't gesprek. „Ja, dat hebben we wel vaker, maar 't is toch een reuzen genot, die radio.”

„Dat ben ik met je eens,” zegt de vriend, „maar ik moet nu weg, misschien zeg ik na een paar dagen wel, of ik radio neem. Nu, gegroet.”

Niet alle bezoekers van Blaak worden radio-amateur.

DE GESTOORDE OMROEP ?

No. 17 van Radio-Expres doorlezende, valt me op, dat verscheidene amateurs het met mijn vorig, door u geplaatste artikel niet eens zijn.

Zooiets was natuurlijk te verwachten, daar het moeilijk valt zich op een ander standpunt te plaatsen, en dan de zaak eens te bekijken.

Gaarne zou ik evenwel door middel van uw blad enkele opmerkingen van inzenders willen weerleggen.

Om te beginnen met het artikel van den heer M. C. Musterd.

Waaruit deze distilleert, dat ik geen voorstander ben van radiomuziek, snap ik niet goed.

Dit staat toch in mijn artikel absoluut niet te lezen. Het stukje was uitsluitend om aan te toonen, welk een storing ook het radio-telegrafisch verkeer ondervindt van den omroep.

Wat echter uit het artikeltje van den heer M. blijkt, is, dat hij zich in de radio niet thuis gevoelt.

Het klinkt toch immers te gek om te schrijven. „U behoeft het oor maar eens op 600 meter te luisteren te leggen en u hoort al genoeg,” waaraan hij nog toevoegt „wie het hardst fluit, sist, of kraakt, heeft de meeste kans gehoord te worden.”

Hieruit volgt zelfs, dat de heer M. niet genoeg gehoord heeft, want zoo kan wel een leek praten, maar wanneer hij eens wat meer in het 600 meter-verkeer „ingeburgerd” was, zou hij hierover wel een ander oordeel vellen.

Zoo veel vrijheid als de omroep, die nog op zoo'n aantal verschillende golven werkt, heeft men hier niet, maar men past zich dan ook beter aan naar omstandigheden, wat van omroepuisterraars niet altijd gezegd kan worden.

Ook dat menig s.o.s.-sein in dien chaos teloor gaat, is louter uit de lucht gegrepen.

Verder zijn idee om telegrammen, die niet dringend zijn, zoolang op zijde te leggen, zal voor de praktijk niet vatbaar blijken! Hetzelfde beoogde ondertuschen de heer Ir. J. A. v. D., die telegrammen als bovenbedoeld zelfs een paar uur wil uitstellen.

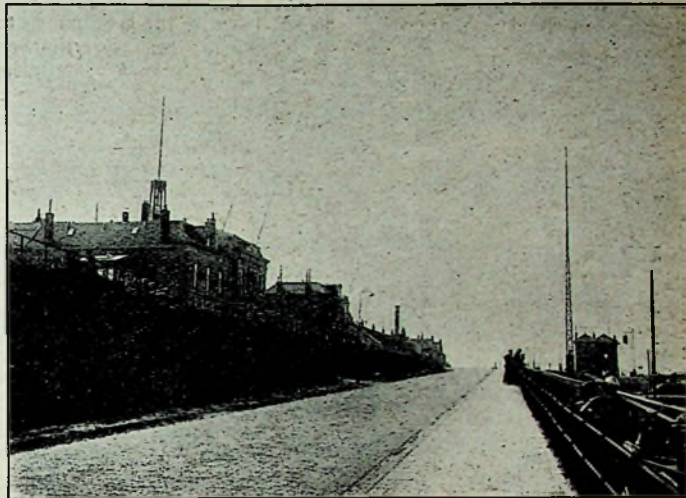
Nagedacht over de vraag waartoe zoo iets moet leiden, hebben de heeren natuurlijk niet.

De aanmerkingen, die op zoo'n idee te maken zouden zijn, worden zoo talrijk, dat het teveel ruimte in beslag zou nemen, om ze aan te halen.

Misschien dus dat de heer v. D. een volgenden keer met een ander, meer doordacht idee te voorschijn komt.

Dat was een en ander van de 600, 450 en 300 meter, waarvan ik me maar niet kan voorstellen, dat daar een amateur

HET NIEUWE RADIO-KUSTSTATION TE IJMUIDEN.

van zegt dat hij gestoord wordt.

Daarbij komt nog iets:

Die muziek uitgezonden door de Engelsche, Deutsche en andere korte golfstations is oorspronkelijk niet bestemd voor een Hollandsche luisteraar; die is alleen bestemd voor amateurs, welke in dat land, en dan nog wel in de buurt van het betrokken omroepstation zitten.

Wat er verder bedoeld wordt met ouderwetsche vonkstations is me niet recht duidelijk.

Aangaande den aanval van den heer Couturier wat betreft het woord „verstandig” verwijs ik hem naar de Redactie die deze uitdrukking bezigde.

Inderdaad had ik geen rekening gehouden met de storing, die een „heibewoner” hier ondervindt, maar ook „heibewoners hebben weer voordeelen boven stedelingen, zoals uitvoerig wordt geschreven in Radio-Expres No. 17 onder het hoofd van: „Wat zijn de storingen die ons het meeste plagen”.

De heer C. noemt verder het stukje van den heer Wolda zijns inziens verstandiger; volgens mij verliezen zij beiden twee belangrijke punten uit het oog.

1e. Dat zij in de nabijheid van een krachtstation wonen, zoodat ook, al werkt dit met een tusschenkring, zij daarvan nog storing kunnen hebben.

2e. Dat Radiola evenals de bovengenoemde korte golfstations niet voor Holland uitzendt, waarbij nog komt, dat de Fransche Techn. Dienst deze golf vastgesteld zal hebben, omdat deze het minst hun eigen dienst stoorde, wat echter niet wegneemt, dat daarmede naburige landen er wel last van kunnen ondervinden.

Het zelfde geval is bij Hilversum op te merken. (Wat nu evenwel ondervangen is, doordat dit station de laatste dagen

even stopt als KAV zijn weerbericht geeft.)

Om dus tot een ongestoorden Omroep te geraken, zal er een Internationale regeling moeten komen, zooals die voor de Telegraaf reeds lang bestaat, en niet zoo'n enkele golflengte wijziging voor Hilversum, zooals de heer Wolda voorstaat.

Wanneer één en ander Internationaal geregeld zal zijn, zullen we alsnog moeten afwachten in hoeverre we dan ont-heven zijn van de storing. Tot zoolang zullen we toch inderdaad onze zielen in lijdszaamheid moeten bezitten.

JAC. L. J. v. d. LEYE.

Rotterdam, 27-4-'25.

SELECTIVITEIT VAN HET SCHEMA KOOMANS.

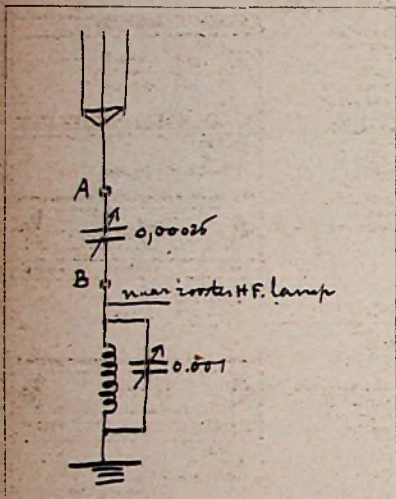
Aan het slot van een artikel over dit onderwerp in R. E. No. 10 werd de meening uitgesproken dat „voor den eenigszins tot experimenteeren aangelegden amateur het vraagstuk der ergste storingen hiermede afgedaan is. Maar dat voor den muziekluisteraar de bijkomende afstemming zeker een groter bezwaar is dan men gewoonlijk wel vermoedt”.

Dit is inderdaad zoo. Met het „inductieve kastje” van Dr. Koomans wordt een toestel, gebouwd volgens zijn schema, werkelijk selectiever dan een gewoon inductief toestel. Maar de meeste amateurs zien op tegen de moeilijker instelling en luisteren liever niet naar Radiola wanneer Chelmsford ook uitzendt, en nemen de seinen van Scheveningen door Chelmsford maar op den koop toe onder heftig

gesputter tegen deze storing van hun muzikaal genot.

Nu meen ik een zeer eenvoudig middel te kunnen aangeven, gemakkelijk zelfs door den niet het minst tot experimenteeren aangelegden amateur toe te passen, zonder iets aan het toestel te moeten veranderen, waardoor een Koomans toestel even selectief wordt als een gewoon inductief toestel.

Dit bestaat in het plaatsen van een kleinen condensator in serie in de antenne volgens de figuur.

De primaire condensator wordt parallel geschakeld.

Bij een condensatorwaarde van $= 0.0002 \mu\text{F}$ wordt alreeds een voldoende selectiviteit verkregen om Chelmsford geheel buiten Radiola te houden. Bij een nog kleinere waarde van den condensator wordt Scheveningen zoodanig buiten Chelmsford gewerkt dat het niet meer hinderlijk is. De primaire condensator moet natuurlijk verder ingedraaid worden of een grootere primaire spoel ingezet.

Net als bij de andere middelen gaat ook hierbij het geluid terug naarmate de selectiviteit grooter gemaakt wordt. Het is echter nog het mogelijk om Radiola voldoende hard uit den Ethovox te krijgen op 3 lampen (2 A 410 en 1 B 406) zonder dat Chelmsford er door komt. Ook weer als bij het systeem van Dr. Koomans en andere, gaan de storingen sterker terug dan de muziek, terwijl het geheel veel makkelijker genereert.

Ik gebruik een regelbaren roostercondensator van Fransch fabrikaat (combinatie mica- en luchtcondensator) van maximum ongeveer $0.00025 \mu\text{F}$, die ik in het toestel heb gebouwd op de wijze als aangegeven in de figuur. (De condensator kan natuurlijk evengoed buiten het toestel blijven.) A en B zijn telefoonbusjes. Wil ik gebruik maken van den seriecondensator, dan breng ik de antenne in A. Wil ik den seriecondensator

uitschakelen, dan breng ik de antenne in B, en dan werkt het toestel als voorheen.

De primaire condensator blijft altijd parallel geschakeld, zoodat serie-parallel schakelaar kan vervallen, waardoor de verbindingen eenvoudiger worden en het toestel dus beter.

Ik heb het idee aan verscheidene amateurs alhier medegedeeld, die mij allen bericht hebben, dat het uitstekend werkt. Ik hoop dat ook vele lezers van „R.-E.” er mede zullen gebaat zijn.

Ik kan me haast niet indenken dat dit zoo eenvoudige middel niet bekend zoude wezen. Ik heb er echter nooit iets over gelezen, en daarom komt het mij gewenscht voor om er door middel van R. E. de aandacht op te vestigen.

Zou de storingsvrijheid van het schema „de Rop” niet grotendeels te danken zijn aan de tegenwoordigheid van den zeer kleinen seriecondensator tusschen antenne en toestel?

Hoogachtend,

GUERMONPREZ.

RADIO EN DE UNIVERSITEIT.

De Sorbonne, de beroemde Parijsche universiteit, is van plan de radiotelefonie te gebruiken om redevoeringen uit te zenden. Volgens inlichtingen uit Noorwegen wordt ook daar deze kwestie ernstig overwogen, hoewel in dit land het eerste blijvende station kort geleden opgericht werd. Het nieuwe station van Oslo begon bij wijze van proef concerten uit te zenden en men wil zoo spoedig mogelijk het station in dienst der wetenschap stellen. Ook in Zweden maakt men voorbereidselen om wetenschappelijke redevoeringen uit te zenden. Voorloopig heeft men het plan dit te doen met voordrachten van de Universiteit te Lund door middel van het radio-station van Malmö.

Uit „Mondo”.

DE PRIJZEN VAN RADIO-ARTIKELLEN.

Hoewel na het uitmuntend gesteld antwoord, dat uwe Redactie den heer L. H. Mansholt gaf, een repliek eigenlijk overbodig is, komt het mij niet ongewenscht voor, u te verzoeken, alsnog een paar kanteekeningen op het betreffende artikel te willen opnemen, in het bijzonder om generaliseeren, waartegen de redactie eveneens haar stem liet hooren, te voorkomen.

De heer Mansholt schijnt in de journalistiek minder geschoold te zijn dan in het ontwerpen van fantastische plannen,

anders diende hij te weten, dat in uw blad — evenals in andere persorganen — het redactioneel gedeelte volkomen gescheiden is van de advertentie-afdeling; we zijn in ons land te gelukkig met onze onafhankelijke pers, dan dat men een dergelijke insinuatie onweersproken zou mogen laten.

Wat nu het zakelijke gedeelte aangaat, zou ik het volgende willen opmerken: *het is wenschelijk dat de prijzen van radioartikelen in Nederland en in het Buitenland gelijk zijn.*

Die gelijkheid is echter niet altijd mogelijk, daar we rekening hebben te houden met verschillende factoren en wel:

- vracht vanaf productieland tot hier.
- invoerrechten (thans 5 %, binnen enkele maanden 8 %).
- assurantie.
- grootere aanvoeren ter relatieve vermindering der kosten.
- schommelingen in den wisselkoers.

Hoewel de som van bovenstaande factoren uiterst moeilijk in cijfers is vast te stellen, acht ik in het algemeen een prijsverschil van 15 % (gerekend naar 8 % invoerrechten) wel gemotiveerd.

De groote meerderheid der buitenlandse artikelen wordt echter hier te lande — omgerekend naar den ponden-, dollar- of markenkoers — tegen denzelfden prijs verkocht als in het buitenland, (enkele artikelen zelfs iets lager) hetgeen dus bewijst dat in die gevallen de Nederlandsche handelaren en de buitenlandsche fabrikanten zich tevreden stellen met een geringere winst.

Economisch gesproken is — behoudens monopolie — het ook op den duur onhoudbaar, dat prijzen in het buitenland en hier te lande belangrijk verschillen: want de hooge prijzen hier zullen de buitenlandsche handelaren er toe brengen deze artikelen op groote schaal naar ons land te exporteeren en deze ver-groote import doet op haar beurt het aanbod dermate toenemen, dat een prijsdaling volgt.

Onze radio-beoefenaren kunnen dus volkomen gerust zijn: mochten er tijdelijk uitwassen bestaan, dan zijn die voorbestemd om automatisch te verdwijnen.

Maar . . . voegt men mij toe: de radiolampen dan?

Afgezien van het feit, dat hierbij tal van andere factoren een rol spelen, dient men niet te vergeten, dat in het grootste gedeelte van het vasteland van Europa, voorts in Engeland en de Vereenigde Staten van Amerika de prijzen der radiolampen even hoog, zoo niet hooger zijn dan hier te lande; de landen waar de prijzen dus lager zijn, vormen uitzonderingen en in het licht van de indexcijfers bezien, verschillen de lampenprijzen in de valutazwakke landen en elders slechts weinig.

Niettemin acht ik ook hier mijne stel-

VOORNAAMSTE OMROEPPROGRAMMA'S

VAN 10—16 MEI 1925.

CHELMSFORD, 1600 M.

Zondag 10 Mei.

3.20 Schumann Programma. Kate Winter (Sopraan), Gladys Palmer (alt), Sydney Coltham (Tenor), Roy Henderson (Bariton), The Wireless Symphony Orkest.

Het Orkest: Overture. „Genoveva”. Spanish Love Songs. Op. 138, Part I. Bolero orkest, „De Dentro Tengo Mi Mal” (Sopraan), „Muy Graciosa es la Doncella” (Tenor), „Cubrid me di Flores” (Duet, Sopraan en Alt), „Elbro Daudolose” (Bariton). Het orkest: Romance, Scherzo. Spanish Love Songs, Pat II. Intermezzo (Orkest), „San-nosa esta la Ninna” (Tenor), „La Sierra es Alta” (Alt), „Ojos Garzoz ha la Ninna” (Duet, Sopraan en Bariton), „Vista Ciega, luz Oscura” (Quartet).

4.05 „Manfred”. Gedicht door Lord Byron, Muziek Robert Schumann.

5.20—5.50 Kinderuur.

7.20 The Bells of St. Martin.

7.35—8.20 Eenvoudige Kerkdienst. Preek door The Rev. H. R. L. Sheppard.

8.20 Muziek Programma door Winifred Fisher (Sopraan), Horace Stevens (Bas-Bariton), Irene Scharer (Solo Pianoforte) en The J. H. Squire Celeste Octet. Octet: Overture, „The Marriage of Figaro”, Mozart; Valse, „Doctrinen”, Strauss. Winifred Fisher: „Black Roses”, Sibelius; „The Dove”, Eric Fogg; „The Shepherd's Song”, Elgar. Irene Scharer: Nocturne in F Sharp Minor, Study in E Flat, Study in G Flat, Valse in D Flat, Valse in E Minor, Chopin.

8.50 Horace Stevens: „Break, Break”, „Mistress Mine”, „Marriage Morning”, „Hey! Ho! For the Wind and the Rain”, Richard Walthew. Winifred Fisher: „The Peatfield Wearies”, Dorothy Hogben; „A Swan”, Grieg; „A Song of Midsummer”, Sigurd Lie. Octet: Polonaise Brillante (Vieuxtemps) (Soloist Mayer Gordon).

9.20 Tijdsein.

9.35 Octet: „Reverie d'Amour”, York Bowen; „Nigger Dance”, Ascher, arr. Sear. Irene Scharer: Scherzo in B Flat Minor, Chopin. Horace Stevens: Three Indian Songs, T. Lieurance; „Lullaby”; „Love Song”; „The Weavers”. Octet: Excerpts from „La Bohème”, Puccini, arr. Gauwin.

10.10 Sluiting.

Maandag 11 Mei.

5.20—5.50 Kinderuur.

6.20 Big-Ben.

6.45 Muziek.

7.20 „The Merry Month of May”. Michael Head (Bariton), The London Singers: Wini-

fred Whelen, John Patterson, Kathleen Seddon, George Stockwin, Margery Philips, W. Reeves Dunbar; Charles Wreford; Radio-Orkest. Het Orkest: Overture, „A May Day”, Haydn Wood; Suite, „Woodland Pictures”, Fletcher. Michael Head (Piano): „May Drew”, Sterndale-Bennett; „In May”, Schumann; „The May Night”, Brahms.

7.55 Charles Wreford in a Dialect Recital. The London Singers: „Now is the Month of Maying”, Morley; „Sigh No More, Ladies”, Stephen; „Come, All Ye Lads and Lasses”, „A Country Dance”, uit „Flora's Holiday”, Lane Wilson.

8.20 Suite, „A Day in May”, Friml; Intermezzo, „Flowers in the Breeze”, Blon. Michael Head (Piano): „A Roundelay”, Lidgely; „O Let No Ster Compare With Thee”, Michael Head; „The Floral Dance, Katie Moss.

8.50 Charles Wreford in More Dialect Entertainment. The London Singers: „On the Plains”, Thomas Weelkes; „Flowers for You”, „Speedwell”, uit „A Pageant of Summer”, May H. Brahe. Het Orkest: „Country Song”, Holst.

9.20 Tijdsein.

9.50 A Country Walk. Het Orkest: „The Green Lanes of England”, Clutsam. Het Orkest: March, „Gaily Thro' the World”, Macbeth.

10.20 Sluiting.

Dinsdag 12 Mei.

5.50 Kinderuur.

6.00 Muziek.

6.20 Big-Ben.

6.45 Muziek.

7.20 Kamermuziek. Dale Smith (Bariton). The Kutcher String Quartet: Samuel Kutcher (1e Viool), George Whitaker (2e Viool), Leonard Rubinstein (Alt-viool), John Barbirolli (Violoncel). Het Quartet: Quartet, Op. 74, No. 3 in G-Minor, Haydn. Dale Smith: „By the Sea”, „The Rosebud”, „Her Picture”, „The Fishermaden”, Schubert.

8.05 „The Avengers”.

8.35 Dale Smith met Quartet: „Love Blows as the Wind Blows”, George Butterworth.

8.50 „A Bit of Old Shakespeare”, door Amyas Britter.

9.05 Dale Smith: Folk Songs. „Mary Cassidy” (Irish), arr. Somervell; „Willie's Gane to Melville Castle”, arr. Lawson; „The Poor Couple”, arr. Cecil Sharpe. Het Quartet: Andante Cantabile from Quartet in D-Minor, Tchaikovsky.

9.20 Tijdsein.

9.50 Savoy-Hotel.

10.50 Sluiting.

Woensdag 13 Mei.

5.20—5.50 Kinderuur.

6.00 Muziek.

6.20 Big-Ben.

6.45 Muziek.

7.20 Sullivan Programma: Doris Vane (Sopraan), Leonard Lovesey (Tenor), Adelina Leon (Solo Violoncel), Michael Raghan (Voordrachten), Radio-Orkest: Deel I.

Het Orkest: Overture, „Iolanthe”. Leonard Lovesey: „Come, Margarita, Come” („The Martyr of Antioch”). Het Orkest: Suite Mascade („The Merchant of Venice”). Doris Vane met orkest: „Lord of Our Chosen Race” („Ivanhoe”).

8.00 A Light Interlude: „Nothing in Particular”.

8.15 Deel II. Het Orkest: Suite, „Victoria and Merrie England”. Leonard Lovesey: „The Gay Hussar” („The Chieftain”), „When Thou Art Near”, „Drinking Song” („Rose of Persia”). Adelina Leon: Cello en Orkest, Doris Vane met Orkest, „Orpheus and His Lute”, „Full Fathom Five”, „Where the Bee Sucks”. Het Orkest: Overture, „Yeomen of the Guard”.

9.20 Tijdsein.

10 Special Feature.

10.20 Sluiting.

Donderdag 14 Mei.

5.20—5.50 Kinderuur.

6.00 Muziek.

6.20 Big-Ben.

6.45 Muziek.

7.20 Radio Fantasy, No. 4. „For the Crown”, door John Overton, uit Birmingham: Scene I. The Roundhead Camp. — Scene II. The Cavalier Camp. — Scene III. A Harvest Field. — Scene IV. The Old Barn. Het stuk speelt op een zomeravond in 1643.

9.20 Tijdsein.

9.50 Savoy-Hotel.

10.50 Sluiting.

Vrijdag 15 Mei.

5.20—5.50 Kinderuur.

6.00 Muziek.

6.20 Big-Ben.

7.20 Romances of the Dance door Jane Savage: 1423. Hungary: „The Festival of the Romanies” (The Czardas). — 1492. Spain: „The Rose of Seville” (Bolero—Fandango—Sarabande). — 1625. France: „The Episode of the Diamond Stud” (Minuet—Pavane). (Founded on an Incident in „The Three Musketeers”). — 1660. Hounslow Heath: „Claude Duval Dances a Coranto”. — 1669. Drury Lane: „Nell Gwyn Bids the Stage

Farewell" (Wals). — 1711. St. Petersburg: „A Tragedy of an Empress" (Polonaise — Cossack Dance). — 1745. Edinburgh: „Bonnie Prince Charlie Leads the Dance" (Highland Schottische Sword Dance). — 1815. Any English Village: „High Jinks on the Green" (Maypole Dance—Sir Roger de Coverley).

9.05 Het Orkest: Selection, „The Geisha", S. Jones.

9.20 Tijdsein.

9.50 Populaire Symphonie Radio-Orkest: Symphony No. 6 (The „Surprise"), Haydn.

10.20 Sluiting.

Zaterdag 16 Mei.

5.20—5.50 Kinderuur.

6.00 Muziek.

6.20 Big-Ben.

6.45 Muziek.

7.20—9.20 Populair Orkest Programma, door het uitgebreide Orkest en Robert Watson (Bariton).

7.20 Het Orkest: Ouverture, „Der Freischütz", Weber; Suite de Ballet, „Sylvia", Delibes.

7.45 Robert Watson: „Revenge! Timotheus Cries", Handel; „Vulcan's Song", Gounod; „Non Piu Andrai" („Figaro"), Mozart.

8.10 „Danses Polovtsiennes" („Prince Igor"), Borodin; Suite, „Peer Gynt", Grieg.

8.40 Robert Watson: „The Vagrant", Multinar; „A Banjo Song", Homer; An Old Border Lilt, „Nancy's Hair", arr. Kennedy-Fraser; „The Wee Cooper o' Fife", Traditional.

8.55 Het Orkest: Eightsome Reel, Kerr; Ouverture, „1812", Tchaikowsky.

9.20 Tijdsein.

9.50 Savoy-Hotel.

11,20 Sluiting (R. T.).

RADIO-PARIJS, 1750 M.

Maandag 11 Mei.

11.50 Radio-concert onder leiding van Lucien Paris: 1. Triana, Don Carlos-Urbini; 2. Lune de Miel, Waldteufel; 3. La Precieuse, Couperin-Kreisler; 4. Les vieilles de chez nous, Levade-Charmettes; 5. Babil Charmant, Moreau; 6. Berceuse, A. Catherine; 7. Gavotte Poudree, Georges Delay; 8. L'Occident, Snoeck; 9. Ariette, P. Vidal; 10. Hymne au Soleil, Rimsky-Korsakoff; 11. Jacqueline, Waltham; 12. Serenade Valsee, G. Sgambatti; 13. Tarentelle, Lederer; 14. La Chanson des Abeilles, Filippucci; 15. Le petit Faust, Herve-Tavan.

8.05 Radio-concert: Fragmenten uit „Girofle-Girofla" Opérette van Lecocq.

Dinsdag 12 Mei.

11.50 Radio-concert onder leiding van Lucien Paris: 1. Marche Libérale, P. Fosse;

2. Valse en Souridine, Ackermans; 3. Trois fragments de l'Opérette gosse de Riche, M. Yvain; 4. Chanson de Printemps, Mendelssohn; 5. Complainte et Danse Russe, V. Dyck; 6. The Broken Melody, de Bienné; 7. Invocation, Georges Delay; 8. Ballet Bresilien, G. Goublier; 9. Divertissement, J. Porret; 10. Chant Hindou, Rimsky-Korsakoff; 11. Amour Secret, G. Goublier; 12. An Eastern Romance, Herbert-Haines; 13. Berceuse, César Cui; 14. Petits Potins, Barbirolli; 15. La Tosca, Puccini.

8.05 Radio-concert georganiseerd door de Association des Radio-Amateurs Français.

Woensdag 13 Mei.

11.50 Radio-concert onder leiding van Lucien Paris: 1. Marche Sevillanaise, Rey; 2. Valse de Mam' Zelle Boy Scout, G. Goublier; 3. Les Millions d'Arlequin, Drigo; 4. Trois Gragments de l'Opérette „Troublez Moi", Pour un homme, R. Moretti; 5. Zika, Czardas, Michiels; 6. Appassionato, Sandre; 7. Chanson Bresilienne, P. Fauchey; 8. Ballet Hindou, Fête de la Trimoutri, L. Langlois-Gilson; 9. Aubade, d'Ambrosio; 10. Le Menetrier, Wieniawski; 11. J'Ai Lu Dans tes Yeux, C. Denisty; 12. Cantique d'Amour, A. Georges-Charmettes; 13. Chanson Printaniere, P. Vidal; 14. Lise et Lucas, Mouton; 15. Ascanio.

8.05 Radio-concert, Fragmenten uit het bedrijf „Louise" van Gustave Charpentier.

Donderdag 14 Mei.

11.50 Radio-concert onder leiding van Lucien Paris: 1. El Capeo, Antonio Parera; 2. Esmeralda, Albersenn-Tavan; 3. Serenade, Drla; 4. Quo Vadis, Jean Nougues; 5. Pas des Tommies, George Delay; 6. Reverie, Dunkler; 7. La Paloma, Yradier-Mouton; 8. La Haut, M. Yvain; 9. Serenade Espagnole, Albeniz-Huguet; 10. Serenade, d'Ambrosio; 11. Laendler, P. Lacombe; 12. Saltarelle, Lacombe; 13. Sarabande Grave, Couperin; 14. Sympathy, Y. Sarrut; 15. Le Roi d'Ys, E. Lalo-Alder.

8.05 Radio-concert georganiseerd door Radio-Magazine.

Vrijdag 15 Mei.

11.50 Radio-concert onder leiding van Lucien Paris: 1. Tarazona, Teddy Moon; 2. Poursuite, Andrieu-Jacquemont; 3. Obertass, Wieniawski; 4. Waria Czardas, G. Michiels; 5. Ay, Ay, Ay, Osman-Perez-Freire; 6. Capriccio, Mar Markus; 7. Ballade des Amoureux, Georges Delay; 8. Idylle Slave, Ackermans; 9. Scherzo Varie, P. Fauchey; 10. Sicilienne et Rigaudon, Francoeur-Kreissler; 11. Karama, Vivian Grey; 12. Serenade Venitienne, F. Fourdrain; 13. lo Humoresque, R. Jullien; 14. Par Pitie, Gracey; 15. La Navarraise, Masse-net-Alder.

8.05 Radio-concert, Fragmenten uit „Madame Chrysantheme", Opéra Comique van A. Messager.

Zaterdag 16 Mei.

11.50 Radio-concert onder leiding van Lucien Paris: 1. L'Ame de Toledé, Chillemont; 2. Etoile Polaire, Waldteufel; 3. Ro-

mance, Svendsen; 4. Intermezzo, Rhene-Baton; 5. Promenade a la Dreve, V. Absalon; 6. Serenade sur l'Eau, P. Vidal; 7. Le Reve de Phryne, Georges Delay; 8. Ginette de l'Argonne, Boisshot; 9. Pavané, Scassola; 10. Czardas, Monti; 11. En Relisant Vos Lettres, Masson-Kick; 12. Paysannerie, Hedvige-Christien; 13. Canzone, Tartanac; 14. South Sea Moon, L. Hirsch-Buch-Salabert; 15. Coppelia, L. Delibes-Alder.

8.05 Gala-concert georganiseerd door Le Matin.

Zondag 17 Mei.

12.05 Radio-concert met medewerking van M. Roland Lenoir du Perchoir: 1. Marche des Soldats de Bois, Léon Jessel; 2. Princesse Czardas, Kalman; 3. Schonrosmarin, Kreissler; 4. Serenade Dans le Soir, G. Greccourt; 5. Mazurka, Chopin; 6. Scenes Alpestre, Carcel; 7. Zang: M. Roland Lenoir; 8. Danses, Germann; 9. Tarentelle, Popper; 10. Farandole, Pierne; 11. Zang: M. Roland Lenoir; 12. Danse Espagnole, Moszkowsky.

7.35 Radio-communicé des Sansfilistes. Elfde esperanto-les.

8.05 Radio-jazz.

HILVERS. DR. OMR, 1050 M.

Zondag 10 Mei.

8.10 Frans Le Coultre als Solist met orkest-begeleiding.

Maandag 11 Mei.

5.30—6.00 en 7.00—7.30 Voor-Avondconcert.

6.00—7.00 Kinderuurtje. (Onder voorbehoud).

8—10 „Les Saltinbanques". Uit het Paleis voor Volksvlijt.

Dinsdag 12 Mei.

5.30—7.30 Voor-Avondconcert.

8.10 Studenten Orkest uit Wageningen. In de pauze waarschijnlijk een rede van Oud-Min. Treub, uit den Haag.

Woensdag 13 Mei.

5.30—7.30 Voor-Avondconcert.

8.10 Christelijke Radio-Vereeniging. (Geen H. D. O.).

Donderdag 14 Mei.

5.30—7.30 Voor-Avondconcert.

8.10—10.10 Solisten Avond met mej. Rusche. Het H. D. O. Orkest.

Vrijdag 15 Mei.

5.30—7.30 Voor-Avondconcert.

8.10 Vereeniging tot verbetering van den Volkszang. Uit de „Harmonie" Hilversum.

Zaterdag 16 Mei.

5.30—7.30 Voor-Avondconcert.

8.10 Verdi-Avond in de Muziekzaal.

MÜNSTER, 410 M.**Zondag 10 Mei.**

11.20—12.20 Kerkdienst.

3.20—5.20 7. Volksconcert. 1. Der Funkheinzelmännchen erzählt. (Dr. Heinz Halb.) 2. a) Torgauer Marsch; b) Hohenfriedberger Marsch. 3. Boildieu: Der Calif v. Bagdad. 4. Rezitationen. 5. a) Der Mai ist gekommen, b) Loreley. 6. Kreuzer: Das Nachtlager von Granada. 7. a) Der alte Barbarossa; b) Der Gott, der Eisen wachsen lieh. 8. Rezitationen. 9. Mannfred: Paraphrase über „Die Uhr“. 10. Linke: O Frühling, wie bist du so schön, Walzer. 11. Ult-Hannoveraner-Marsch.

7.50 „Die Hochzeitsreise“.

Maandag 11 Mei.

3.20—4.20 Concert. 1. Tschaiakowsky: Feierlicher Marsch. 2. Chopin: Polonaise A-Dur. 3. Rezitationen. 4. Lortzing: Fantasie a. d. Oper „Undine“. 5. Jensen: Serenade E-Dur.

7.50 Opera-muziek „Verdi“. 1. Fantasie „Der Troubadour“. 2. a) Szene und Arie v. Grafen Luna: „Ihres Auges himmlisch Strahlen“; b) Cavatine v. Leonore: „Es glänzte schon das Sternenheer“ uit „Der Troubadour“. 3. Fantasie aus der Oper: „Traviata“. 4. a) Arie v. Violetta: „Ist es nicht er, dess' wonnig Bild; b) Szene und Arie von Alfred: „Ach, ihres Auges Zauberbild“ aus der Oper „Traviata“. 5. Overture „Die sizilianische Vespere“.

Dinsdag 12 Mei.

3.40—4.20 Concert: 1. Bach: Jubel-Ouverture. 2. Kling: Waldteufelein. 3. a) Schuster: Sehnsucht, b) Linke: Mein Mädchlein, Walzerserenade. 4. Frank: „Ein Abend am Trausee“, Fantasie. 5. Rode: Prosit Ex.

Woensdag 13 Mei.

7.50 Kamermuziek. Schubert: Oktett op. 166. a) Adagio — Allegro, b) Andante un poco mosso, c) Scherzo, d) Andante, e) Menuetto, f) Andante molto — Allegro.

Donderdag 14 Mei.

3.50—4.50 Concert: 1. Boildieu: Johann v. Paris. 2. Gounod: Grosse Balletmusik aus der Oper Faust. 3. Liedervorträge von Rio Rube vom Stadttheater Münster. 4. Fantasie über Mendelssohnsche Themen.

7.50 „Goethe in ungedruckten Briefen der Ernestine Voss“, Ludwig Bäte, Melle in Hannover.

8.40—9.50 Concert: 1. Franz Schubert: Gesänge des Harnfers, 2. Erikönig, 3. Gretchen am Spinnrad, 4. Tschaiakowsky: Nur wer die Sehnsucht kennt. 5. Richard Tauck: Suleika.

Vrijdag 15 Mei.

3.20 Concert: 1. Keler-Béla: Lustspiel-Ouverture. 2. Suppé: Was kommt dort von

der Höh', 3. Heitere Vorträge. 4. Conradi: Berlin, wie es weint und lacht. 5. Heitere Vorträge. 6. a) Léhar: Eine kleine Freundin; b) Kollo: Der Klapperstorch.

7.55 Militaire muziek: 1. Armeemarsch Nr. 7. 2. A. Lortzing: Overture zur Oper „Der Wildschütz“. 3. G. Verdi: Themen aus der Oper „Aida“. 4. E. Hildach: „Lenz“. 5. E. Waldteufel: „Es muss doch Frühling werden“, Walzer. 6. E. Morena: „Seid einig“, Potpurri über beliebte Armeemärsche.

Zaterdag 16 Mei.

3.20—4.20 Concert: 1. Mendelssohn: Chor der Eifen a. d. Sommernachtstraum. 2. Dornröschen. 3. Aus Bonsels: Die Biene Maja. 4. Schneewittchen. 5. a) Aelter: Märchen, b) Jensen: Träumerei.

7.50—8.50 Piano-Concert: Bach: Präludium, Sarabande und Bourre aus der Suite in A-Moll. Mozart: Sonate in A-Dur: Andante grazioso (Bariation) — Menuetto — Allatunca. Allegretto. Brahms: Rhapsodie Es-Dur op. 119, Intermezzo A-dur op. 118. Chopin: Scherzo B-Moll.

FRANKFORT, 470 M.**Zondag 10 Mei.**

7.20 Kerkdienst.

3.20—4.20 Kinderuur.

4.20—5.20 Concert: 1. Ouv. z. Op. „Das Leben für den Zaren“; 2. Kamarinskaja; 3. Mazurka russe; 4. Ouv. „Eine Sommernacht in Madrid“; 5. Valse-Fantaisie in H-Moll.

7.50—8.50 Die Erzählung in der Kunst: 1. Aus den „Märchenbildern“ Op. 113 für Violine und Klavier, R. Schumann; 2. a. Frühlingslaube, b. Am Meer, c. Die Stadt, F. Schubert; 3. „Die Kunst des Erzählens“, ein Vortrag; 4. Aus den „Bildern aus dem Osten“, Op. 66 für Klavier vierhändig (nach den „Makamen des Hariri“ von Rückert), R. Schumann.

Maandag 11 Mei.

3.50—5.20 Concert: „Aus alten Märchen: 1. Ouv. „Die schöne Melusine“, Mendelssohn; 2. Phant. aus „Das Wunder“, Humperdinck; 3. Phant. aus „Pellas und Melisande“, Debussy; 4. Ouv. „Der Beherrscher der Geister“, Weber; 5. Phant. a. d. Op. „Hänsel u. Gretel“, Humperdinck; 6. Siegfried-Idyll, R. Wagner.

7.50—8.50 Symphonie-concert: 1. Manfred-Ouverture, R. Schumann; 2. Konzertarie, F. Mendelssohn; 3. Konzert für Cello und Orchester, Op. 129, R. Schumann.

Dinsdag 12 Mei.

3.50—5.20 Concert: „Alt-Oesterreich“. 1. Tiroler Holzhacker-Buab'n-Marsch, Wagner; 2. Am Wörther See, Walzer, Koschat; 3. Wiener Bürger, Walzer, Ziehrer; 4. Donauweibchen-Walzer, Strauss; 5. Tirol in Lied und Tanz, Potpourri, Fétras; 6. Wiener Pra-

tereleben, Walzer, Translateur; 7. G'schichten a. d. Wienerwald, Walzer, Strauss; 8. Radetzky-Marsch, Straus (Vater).

7.50—9.20 Concert des Maerz'schen Madrigal-Chores Frankfurt a. M. 1. Ach, Lieb, hier ist das Herze, Hans Leo Hassler; 2. All mein Gedanken, Lochheimer Liederbuch; 3. Ach, weh dess Leiden (5 stemmig), Hans Leo Hassler; 4. Ständchen, Andr. Hammerschmidt; 5. Hans und Grete, Joh. Eccard; 6. Scendi, dal paradiso, Luca Marenzio; 7. Liebeswonne, Luca Marenzio; 8. Ogni beltà, madonna; 9. An das Ufer des Tiber, Pierluigi da Palestrina; 10. Wenn wir hinausziehen, Baldassare Donati; 11. Il bianco e dolce cigno Jacob Arcadelt; 12. Sempre mi ride sta (Lachlied), Adrian Willaert; 13. Der Fuchs, Mattheus te Maistre; 14. Ich liebe dich, Orlando di Lasso; 15. Landknechtsständchen, Orlando di Lasso.

Woensdag 13 Mei.

4.50—5.20 Concert: „Lortzing“. 1. Fest-Ouverture; 2. Balletmusik aus „Zar und Zimmermann“; 3. Ouv. zu „Casanova“; 4. Phant. aus „Der Waffenschmied“; 5. Ouv. zu „Der Wildschütz“; 6. Potpourri aus „Zar und Zimmermann“; 7. Finale aus „Undine“.

9.20—10.20 Lieder-avond: 1. Aus „Lieder und Tänze des Todes“, Modest Mussorgsky, a. Ständchen, b. Wiegenlied; 2. Herbstgedichte, Ernest Bloch, a. Die Landstreicherin, b. Aufblick; 3. Poèmes, Darius Milhaud; 4. a. Lied vom Meer (Rilke), b. Rückkehr (Georget), c. Aus des Knaben Wunderhorn, d. Der wunde Ritter (Heine), e. Aus einer Sturmnacht (Rilke), Philipp Jarnach.

Donderdag 14 Mei.

3.50—5.20 Operette-concert: 1. Potp. a. d. „Geisha“, Jones; 2. „Komm Held meiner Träume“, Walzerlied aus „Der tapfere Soldat“, Strauss; 3. „Lenz und Liebe“ a. „Mon-sieur Troulala“, Hirsch; 4. Potp. aus „Der Vogelhändler“, Zeller; 5. Walzer aus „Die tanzenden Masken“, Benatzky; 6a. „Gute Nacht mein Liebchen“, b. „Das ist der Frühling von Berlin“ aus „Die Frau ohne Kuss“, Kollo; 7. Walzer aus „Zigeunerliebe“, Lehár.

6.20 „Die lustigen Weiber von Windsor“.

Vrijdag 15 Mei.

7.50—8.50 Jonnys Hawaiian-Band Wiesbaden.

Zaterdag 16 Mei.

3.50—5.20 „Tanz- und Schlagermusik“: 1. Dimmy-Dommy, Schmidt-Gregor; 2. Maggidudi, Bonnard; 3. Es muss doch Frühling werden, Siede; 4. Montmartre-Rose, Lyman; 5. In deinen Armen, Meyer-Helmund; 6. Sahara, Nicholls; 7. Hab' Geduld, bald kommt der Mai, May; 8. Dromedar, Mergen und Clephorne; 9. Mein Lieblich, heisst Mädi, Rose; 10. Walla Walla, Robi.

7.50—8.50 Gesangabend Robert vom Scheidt.

(Radio Umschau.)

ling, dat op den duur bij den thans bestaanden vrijen invoer, de prijzen van radio-artikelen hier niet belangrijk boven die in het buitenland kunnen stijgen, volkomen toepasselijk. Hieruit volgt dus, dat ik een prijsdaling hier te lande of een stijging elders het eenig mogelijke acht. Voor de Nederlandsche amateurs is het eerste het meest gewenscht: het laatste is echter het meest waarschijnlijk.

A. VAN SANTEN,

Voorzitter van den Ned. Bond van Radiohandelaren.

* * *

Naar aanleiding van het schrijven van den heer P. A. Prins te Haarlem, en anderen in de Radio-Expres van 1 Mei 1925, dient nog het volgende:

Ook ik ben een vijand van te duur betalen wat men goedkoop kan krijgen, en dan de zelfde merken. Mij is overkomen in een winkel te Haarlem, dat ik naar Philipslampen vroeg, en niet anders dacht f 6.00 te moeten betalen, zoodat ik, toen ik den prijs vernam, namelijk f 3.75 per stuk, dat niet kon begripen, en toch waren het de zelfde, waarvoor in andere zaken f 6.00 moet worden betaald. Ik vroeg dien winkelier eerst naar Radiumlampen, welke f 3.50 kosten, maar toen ik den prijs der Philipslampen vernam voor f 3.75, was mijn besluit direct genomen en kocht ik die.

Nu vraag ik mij af hoe kan dat nu? hoe wil de directie der Philipslampen-fabriek nu deze vraag beantwoorden?

Zoo er soms amateurs in Haarlem of omstreken zijn die het adres willen weten, kunnen zij het bij mij aanvragen. Zoodoende helpen wij elkander geld besparen.

Haarlem.

PAUL. M. ROOIJ,

lid der N.V. V. R.

* * *

Voorts ontvingen wij de volgende uiting van den heer M. J. F. Vintges:

Mijns inziens wordt er te veel plaats-ruimte besteed aan allerlei mogelijke en onmogelijke stukken over de in het buitenland goedkoopere lampen, voornamelijk Philipslampen. Maar nu een vraag: is men verplicht deze lampen te kopen? Neen, zeker niet, er zijn genoeg verschillende fabrikaten lampen op de markt. Daar dus Philips geen monopolie bezit, is mijns inziens die firma geheel vrij in het vaststellen van haar prijzen, en gaat het betrekkelijk niemand aan, wat zij met deze lampen in het buitenland uitvoert.

Vindt men de lampen te duur, nu dan koopt men andere, men is in 't geheel niet verplicht Philipslampen te nemen.

Dan lijkt mij het plan van een inkoop-centrale (van den heer L. H. M. uit Glimmen) beslist afkeurenswaardig en onmogelijk; waar moet dan de reële radio-

händleraar van leven (de heer L. H. M. is vermoedelijk niet in het winkelbedrijf). Op die manier kan men wel den geheelen winkelstand opheffen door allerlei inkoop-centrales te laten verrijen, maar dan verdwijnt de concurrentie en de lust om een klant naar tevredenheid te bedienen, en wie draagt de verliezen van uit de mode geraakt materiaal?

Maar laten wij eens over iets anders schrijven!

GOEDKOOPERE LAMPEN-REPARATIES.

Zoals de Gloeilampenfabriek „Radium”, Singel 388, Amsterdam ons mededeelt, zal vanaf 10 Mei a.s. de prijs voor het herstellen en veranderen van radiolampen in dier voege verminderd worden, dat voor herstellen en veranderen met minimumwattverbruik voortaan f 2.75 wordt gerekend en voor herstellingen met gewoon wattverbruik f 2.—

Wij maken onze lezers er op attent, dat lampen met gewoon Wattverbruik zeer goed voor Minimumwattverbruik veranderd kunnen worden.

PRIJSVRAAG „THE DIO DULLEMITTER”.

Zoals wij van het Nederlandsch Industrie Kantoor vernemen, was de deelname aan deze prijsvraag waarvoor f 1600 aan prijzen is uitgelooft, enorm.

In aanmerking nemende de quantiteit en de qualiteit der inzendingen, zal de jury geen gemakkelijke taak hebben.

De beslissing zal spoedig worden bekend gemaakt. Het Nederlandsch Industrie Kantoor overweegt voorts de uitgave van een brochure met afbeeldingen van de beste inzendingen.

PRIJSCOURANTEN, PROSPECTUSSEN, ENZ.

De N. V. *Hollandsche Isaria Mij.* zond ons een prospectus van haar 4-lamps-radio-ontvangstestel, type Caruso, met bijbehorende bedieningsvoorschriften.

Het is een toestel met 1 hfr., det., 2 lfr., in notenhouten kast, met ingebouwde spoelen. De laagfrequentversterkerlampen kunnen elk afzonderlijk uitgeschakeld worden.

De Isaria Mij. (Amsterdam-Sloterdijk) levert verder ook telefoonluidsprekers, batterijen, antenne-materiaal. In complete apparaten worden ook toestellen met 1 en 3 lampen gebracht en 2 lamp laagfrequentversterkes.

* * *

Van het *Commercieel Electrotechnisch Bureau* (C. E. B.): te den Haag ontvingen wij diverse prospectussen van de fabriek Hydrawerk, Charlottenburg, waarvan het C. E. B. de vertegenwoordiging op zich nam.

De Hydra-trillergelijkrichter is een afzonderlijk type van dubbelwerkenden triller, die betrouwbaar en vonkvrij werkt. Naast de grootere uitvoering die 16 volt kan laden bij 5 amp., is thans ook een kleinere aangemaakt, die bij 8 volt met 1 amp. laadt, en bij lagere spanning tot 3 amp. geeft. In de zwaardere typen zijn diverse uitvoeringen, die tot 200 watt leveren.

Hier naast staan de Hydra-glimlamp-gelijkrichters voor stroomsterkten van 0.2 en 0.4 amp., bijzonder geschikt voor laden van hoogsp. batterijen.

Vaste condensatoren worden zoowel voor ontvang als zenddoeleinden gemaakt van 0.1 tot 10 μ F (zendcondensatoren tot proefspanningen van 2000 volt).

Een ander Hydra-fabriekaat in dat der Hydra-éénphasen-wisselstroom-transformatoren voor energien van 50 watt tot 2.5 kilowatt, desgewenscht met primair en secundair verschillende (tot 12) aftakkingen.

Voor radio-installaties brengt Hydra nog een edelgas-bliksembeveiliging, n.l. een antenne-aarde-schakelaar, waarbij parallel op het toestel steeds een met gas gevuld ontladingsbuisje blijft staan, dat bij ladingen tot hooge spanning op de antenne doorslaat, terwijl het voor radio-trillingen een oneindig hoogen weerstand vormt. Het is zóó gemonteerd, dat het toestel alleen met ingeschakeld buisje kan worden gebruikt.

Met het oog op de moderne zwak-gloeierende radiolampen brengt Hydra eindelijk droge cellen als brandbatterijen in spanningen van 1.5, 3, en 4.5 volt; met zoodanige capaciteit, dat 1 lamp van 0.06 amp. er 250 uren op brandt. Door parallel-schakeling van batterijen kan dit nuttig effect nog zeer worden verhoogd.

* * *

Van den importeur, den heer A. A. Posthumus te Baarn, kwam een nieuwe prijscourant in van de General Radio Co. Naast de bekende — gunstig bekende — variometers, condensatoren, golfmeter-zeefkringen, hoogfrequenttransformatoren voor superheterodyne enz., vinden we hier een nieuwen, zwaarderen laagfrequenttransformator, naast het ongewijzigde oudere type. In dezen transformator is naar gelijke versterking gestreefd voor alle hoorbare tonen, met weinig verdeelde capaciteit en een zwaardere kern van uitgezocht materiaal. Dit type 285 is speciaal voor luidsprekerwerk. De prijscourant omvat nog tal van andere onderdeelen.

* * *

De N. V. Philips' Gloeilampenfabrieken schrijft ons ten slotte nog het volgende:

Wij namen met belangstelling kennis van de verschillende ingezonden stukken in „Radio-Expres” over de lampenprijzen in Nederland, waaruit wij bemerken, dat sommige amateurs niet voldoende doordrongen zijn van de moeilijkheid die het met zich brengt, om in onze wijdvertakke organisatie verschillende prijzen in diverse landen te nivelleren, aangezien in onze vele afzetgebieden zeer uiteenlopende toestanden heerschen.

Wij hebben nooit beweerd, dat wij in België fabriceren, doch wel dat wij in dat land moeten concurreeren tegen firma's, die lampen maken op basis van materiaalprijzen en loonen, uit te betalen in francs en wat dit zeggen wil kan men begrijpen, indien men bedenkt, dat de franc een tijdlang zeer onstabiel is geweest. Zoolang een koers niet gestabiliseerd is, zal steeds de reactie lang naverken, zoodat wij met zekerheid kunnen constateeren, dat noch in België noch in Frankrijk, de loonen en de geheele levensstandaard, terugwerking van den lagen koers heeft ondervonden. Hieruit is het dan ook te verklaren, dat de geheele bedrijfsonkosten in die landen aanmerkelijk lager liggen dan voor ons land, waardoor wij genoodzaakt zijn tegen abnormaal lage prijzen in de markt te blijven, teneinde ons afzetgebied niet te verspelen en te blijven concurreeren tegen inheemsche industrieën, waardoor wij zelfs ons afzetgebied belangrijk hebben kunnen vergrooten. Zelfs voor een land als Zwitserland geldt in zekeren zin deze zelfde stelling, omdat iedereen die eensins met den internationalen handel op de hoogte is, weet, dat Frankrijk altijd een belangrijk afzetgebied voor zijn producten daar te lande heeft gevonden.

Het is voor een industrie als de onze, die slechts een zeer klein gedeelte van haar productie in het eigen land kan plaatsen, absoluut noodzakelijk, om steeds te streven naar uitbreiding van afzetgebied, zelfs al zou door inlandsche concurrentie, in een zeker land, een verlies op een bepaald tijdstip onvermijdelijk zijn. Immers door de enorme uitbreiding van onze productie, kunnen wij de zeer hoge kosten, die op een artikel als de radio-lamp komen, aanmerkelijk omlaag drukken, waardoor de geheele kostprijs zal dalen en dus voor den Nederlandschen amateur ook een betere prijs mogelijk kan worden.

Waar intusschen de stabilisatie in de lage valutalanden ontegenzeggelijk gevolgd wordt door een oprijving van de prijzen — wij verwijzen in dit verband naar datgene, wat zich met den handel in Duitschland heeft afgespeeld — verwachten wij spoedig de mogelijkheid, om tot een nivellatie voor de prijzen van onze producten te geraken.

Uit het voorgaande moge blijken, dat de naar voren gebrachte uitingen van sommige Nederlandsche amateurs, onze volle aandacht hebben en dat wij het uiterste probeeren, om ten spoedigste tot een nivelleering van de prijzen te komen.

LIJST VAN AMERIKAANSCH OMROEPSTATIONS.

WHAG	222 M.	KHJ	395 M.
KFNH	236 M.	WHAS	400 M.
WTAT	244 M.	PWX	400 M.
WIAD	254 M.	WOR	405 M.
WAAM	263 M.	WJY	405 M.
WEAN	273 M.	WDAF	411 M.
WTAY	283 M.	WHB	411 M.
WHAM	283 M.	WLAG	417 M.
WTAS	286 M.	KPO	423 M.
KOP	286 M.	WSB	429 M.
WSAI	309 M.	CFAF	430 M.
WLW	309 M.	CFCF	440 M.
KGO	312 M.	WOS	441 M.
WGR	319 M.	WMAQ	448 M.
KDKA	326 M.	WJZ	455 M.
WBZ	337 M.	WCAE	462 M.
KFKX	341 M.	WRC	469 M.
WCBD	345 M.	WCAP	469 M.
WDAP	360 M.	KFI	469 M.
WMAK	360 M.	WBAP	476 M.
WJAR	360 M.	WFAA	476 M.
WCAL	360 M.	WOC	484 M.
WHN	360 M.	WEAF	492 M.
WGI	360 M.	WMC	500 M.
WGY	380 M.	WOO	509 M.
WHAZ	380 M.	WIP	509 M.
WOAI	385 M.	WCX	517 M.
WJAX	390 M.	WWJ	517 M.
WTAM	390 M.	WOAW	526 M.
WDAR	395 M.	KYW	536 M.
WFI	395 M.	KSD	546 M.

AMERIKA WORDT IN ZUID- AFRIKA GEHOORD.

Het is geen nieuws meer, dat de amateurs in Europa de belangrijkste stations in Amerika kunnen hooren, en in Engeland zond men het programma van het station KDKA te Pittsburg opnieuw uit, zoodat het met eenvoudige ontvangers in geheel Engeland hoorbaar was. Nu slaagde ook het station van Johannesburg in Zuid-Afrika erin, het programma van KDKA opnieuw uit te zenden. De afstand tusschen de twee stations is 8000 Eng. mijlen.

De belangstelling voor radio is in Zuid-Afrika zeer groot en onlangs is in Durbon een derde omroepstation opgericht. Voorloopig is de golflengte hiervan 400 M. In Kaapstad en Johannesburg werken reeds sedert eenige maanden stations, met een golflengte van resp. 375 en 450 M. Uit „Mondo”.

VEREENIGINGSNIEUWS DER N. V. V. R.

Secretaris-Pennigmeester de heer B. Slikkerveer, Columbusstraat 187, den Haag.

Afdeelingen-secretariaten.

In de opgave in ons vorig No. is een fout geslopen wat betreft het secretariaat der afdeling Wormerveer. Wij laten daarom de opgave nogmaals volgen, ditmaal verbeterd:

Amersfoort: Z. J. W. v. Schreven, Kapelweg 21.

Amsterdam: H. D. Oly, Willemsparkweg 4.

Baarn: G. J. Uit den Boogaard, Lyceum.

Brielle: H. J. v. Oortmerssen, Rozemarynstraat 108.

Delft: J. W. A. Prins, Choorstraat 4.
Dordrecht: W. C. Rapati, Brouwersdijk 206.

Gouda: J. Tijbout, Zoutmanstraat 37.
Groningen: A. D. Evenhuis, van Speykstraat 6a.

's-Gravenhage: Dr. Th. J. van Waveren, Ten Hovestraat 38.

Haarlem: W. C. Lasschuit, Grootte Houtstraat 155.

Hoek van Holland: J. Bakker jr., hotel „Amerika”.

Lochem: A. C. v. Mameren, Nieuwstad 7.

Oosterhout: J. Borstrok, Kloosterstraat 346a.

Rotterdam: P. J. Hazelnat, Willebrordusstraat 101b.

Tiel: A. Barnasconi, Waterstraat C.
Utrecht: H. H. Everwijn, Huize den Hoek, Huis ter Heide.

Wormerveer: J. P. Heilig, Militaire weg 20B, Krommenie.

Nijmegen: J. J. Frederiksc, St. Annastraat 29.

Afdeling Den Haag.

A.s. Zaterdag 9 Mei geen bijeenkomst.
HET BESTUUR.

Afdeling Groningen.

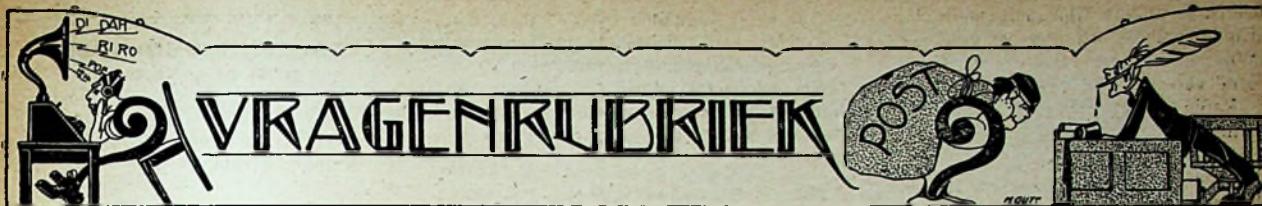
In Ons verslag in R.-E. No. 16 werd abusievelijk van de Brown type E. vermeld. Dit moet zijn type Q., de nieuwe Brown.

LEMSTRA, Voorzitter.

Afdeling Rotterdam.

Dinsdagavond j.l. is vermoedelijk door een der bezoekers van het clublokaal een sleutel van de voordeur meegenomen. Verzoeken beleeft ten spoedigste terug bezorging.

HET BESTUUR.

Stukken voor deze rubriek in te zenden op een afzonderlijk vel papier (of briefkaart) met opschrift „Vragenrubriek“.

Leeuwarden.

J. S. — Hoe groot een tegenwicht voor het spannen uwer antenne moet zijn, moet u zelf uitproberen. Het gewicht is afhankelijk van de doorbuiging van uw antenne; experimenteel kunt u uitproberen met een emmer of iets dergelijks met steenen. Een mast opzetten kan nut hebben om de antenne een „vrij uitzicht“ te geven; noodig is dat niet wanneer de boom op 30 M. afstand van het huis staat. Genoemde luidspreker kan vrij veel geluid verwerken; op 4 lampen zal hij wel niet overbelast zijn. Het geluid zal voor dansmuziek vermoedelijk hard genoeg zijn.

A. de G. — Plaatstroomapparaat voldoende voor genoemde lampen, welke laatste zoolks door u genoemd goed zijn.

Hoe grooter afstand tusschen de draden hoe beter.

De geluidsterkte moet zoo zijn dat in een normale kamer een aangenaam geluid wordt verkregen.

Groningen.

L. P. J. C. — Wend u voor Marconi Osram lampen tot de Ned. Seintoestellenfabriek te Hilversum.

Haarlem.

W. L. C. — Vermoedelijk zullen twee schrack S V 9 lampen den benodigden plaatstroom wel kunnen leveren.

Elst.

G. D. — Het maakt weinig verschil waar u de condensatoren plaatst. B.v. die van 0.0005 μ F secundair.

Kinderdijk.

M. M. C. C. — Uitgangstransformator is niet bepaald noodig.

Hoe genoemde luidspreker precies is gemaakt weten wij niet. Het is vermoedelijk een gewone telefoon in zware uitvoering.

Indien u dat valsche geluid uitsluitend bij dat eene station hoort, zal het wel niet aan uw luidspreker liggen. Welke stations u gehoord heeft weten wij werkelijk niet.

Maarssen.

P. R. — De vervorming kan ontstaan in de transformatoren of ook wel door de lampen. De kwaliteit van den luidspreker is juist bij eenigszins groot eindgeluid van het grootste belang.

Amsterdam.

H. B. — De fout kan in de detectorlamp zelf zitten. Ook is het mogelijk dat een slechte condensator of lekweerstand de oorzaak is.

Heemstede.

G. — Schema is op enkele kleinigheden na, in orde. Negatief hoogsp. moet aan midden-

aftakking potentiometer en tusschen midden-aftakking potentiometer en sec. wikkeling transformator eenige neg. roosterspanning aanbrenge.

Noordwijk a/Zee.

P. v. B. — Er is ons geen enkele handelsvario-meter voor dat meetbereik bekend welke los verkrijgbaar is. U zult dezen dus zelf moeten construeeren.

Krimpen a/d Lek.

W. F. V. — Afstand a-b geïsoleerd draad. Afstand C¹ C — a-b zoo klein mogelijk. C¹ C kan blank draad zijn.

Groote plaat ingraven tot in vochtige aarde. De isolatoren zijn voldoende. Invoeren door porceleinen buis.

Enschede.

H. H. H. — Wij kunnen geen bepaalde fabrieken aangeven. U kunt b.v. nemen de verhoudingen 1:5 en 1:3 als tweede; dus de in uw bezit zijnde.

Rotterdam.

A. v. D. — Een kort golfontvanger, waarmee men bij goede constructie goed tot 15 meter naar beneden kan komen, is aangegeven in R. E. van 13 Nov. 1924. Als u de daar aangegeven maten van spoeltjes maakt, kunt u met cond. 0.0005 μ F krijgen met 10 windingen 15—50 meter, 20 w. 30—110 meter, 40 w. 70—240 meter.

C. H. v. H. — Gaarne bij gelegenheid meer.

J. H. de J. — Uw schema is in orde. Ook de lampencombinatie is goed. Hoe u echter last hebt met het genereeren begrijpen wij niet. Zijn de spoelen zoo aangesloten dat de bovenste contacten van de drie spoelhouders met rooster 1e lamp, rooster 2e lamp, en eersten transformator verbonden zijn? Dan kunt u bij te gemakkelijk genereeren met de prim. spoel wat tegenkoppelen. Blokkeeringscondensator van 0.25 μ F veel te groot, u kunt beter een Dubilier van 0.00025 nemen. Wanneer uw toestel op bepaalde golf lengte niet genereert, is het mogelijk dat u een verkeerde prim. spoel gebruikt en daardoor buiten de afstemming komt. Zijn de spoelen alle goed droog?

A. L. Jr. — 1. Schema in orde; echter kan de eerste lamp dezelfde hsp. hebben als de detector. Roosterlek kan naar min accu in plaats van plus accu. Dat het toestel zonder hfr. lamp niet werkt, begrijpen wij niet. Hebt u de afstemming behoorlijk in orde?

2. Gloeistroomweerstand afhankelijk van de gebruikte lamp.

3. De laatst genoemde lamp is heel geschikt. Voorschakelweerstand ca. 12 ohm. U kunt misschien een 30 ohms weerstand ge-

bruiken en dien voor ca. één derde ingeschakeld houden.

4. Schema lfr. versterker goed; voor genoemde lamp 100 volt pl.sp. te gebruiken, en 7½ volt neg. roostersp.

5. Korte golf-ontvangst mogelijk met goede spoelen en zoo effectief mogelijke montage.

B. F. de J. — De benodigde weerstand voor een miniwattlamp is gelijk aan het teveel aan spanning gedeeld door de stroomsterkte der lamp. De weerstand van een ijzerweerstandje is berekend op een stroomverbruik van ongeveer ½ ampère. Bij zwak gloeiende lampen kunnen deze weerstandjes niet dienen. U kunt beter een veranderlijk weerstandje van gegeven weerstand kant en klaar koopen.

J. S. — Hoe meer lampen, hoe meer kans op gillen. Aardt u de transformatorkerpen eens.

G. v. d. B. — De storingen zullen even goed blijven doorkomen. Zoo eenvoudig gaat het niet!

Overveen.

Jos. J. R. — Het bedoelde boekje behandelt enkel één speciaal toestel van Telefunken en is voor het opdoen van meer algemeene kennis minder geschikt.

Apeldoorn.

W. K. — Wanneer een genereerende ontvanger dicht bij een vrij sterken generator wordt gebracht, zal men niet alleen harmonischen van den generator hooren, maar ook de ontvanger zal in zijn harmonischen worden aangestooten, waardoor ook z.g. combinatie-trillingen hoorbaar effect geven. Dit geeft een groot aantal, ten deele vlak bij elkaar liggende interferenties, een verschijnsel dat alleen bij lossere koppeling (grooteren afstand) verdwijnt.

Eindhoven.

J. M. — Uw schema is in orde, behalve dat u tusschen min accu en onderzijde der transformatoren voor de 1ste 4 en voor de 2de 8 volt neg. roostersp. (zakbatterijtjes) moet schakelen, althans wanneer u 2 A 410, A 406 en A 404 gebruikt. De rooster c. van de detectorlamp kan 0.00025 μ F zijn. Voor de roosters der versterkerlampen bij toepassing van neg. roosterspanning geen cond. plaatzen.

Oostkappelle.

P. G. — De Big Ben-luidspreker stelt in de eerste plaats hoge eischen aan het ontvangertoestel; kleine overbelastingen van de laatste lamp in de hooge tonen zijn met dezen luidspreker veel merkbaarder, juist omdat geen naklinken optreedt, waarin sommige fouten vervagen. In dit opzicht levert de Big

Ben een strenge keuring op de goede werking van den ontvanger. Als de Big Ben zelf bij sterke geluiden eenigzins schor mocht wezen, moet de inwendige bevestiging van den magneet nagesteld worden. De geluidsterkte is geringer dan van een horenluidspreker, maar wij zelf krijgen op kleine antenne met drie lampen toch zeer goede kamer-geluidsterkte. De zuiverheid van het geluid maakt, dat dan zelfs op vrij grooten afstand nog alle details der telefonie goed zijn te onderscheiden. Luidsprekers vormen een smaak-artikel, zoodat we in vergelijkingen niet kunnen treden.

Delft.

H. W. M. — Voor 300—600 M. heeft u noodig honingraatspoel 50 en 75 voor secundair en een nummer kleiner voor primair, dus b.v. 25 en 35 Voor terugkoppelspoel b.v. een spoeltje van ca. 60 windingen op een kerkertje van 4 c.m. diameter, dat in de sec. spoel kan gedraaid worden.

Door de lamp in een metalen kastje te bouwen en dit te aarden, zal het brommen wel weg te krijgen zijn.

De geteekende condensator-schakeling is ons niet duidelijk, daar u niet aangeeft hoe de verbindingen bij den serie-parallel-schakelaar zijn.

X. Y. Z.

J. T. R. — 1. Vermoedelijk is de afstand tusschen de veeren wel voldoende.

2. Voor X lijkt ons 10 c.m. wel een bruikbare afstand.

Oosterhout.

A. — Wij kunnen niet gissen van waar het geraak afkomstig is. Wanneer u niet luistert kunt u den luidspreker het best ook losmaken van het toestel.

Midhuizen.

H. H. — Wij begrijpen niet vanwaar het geraak kan komen. De nieuwe lampen zullen daaraan wel geen schuld hebben. Hebben de versterkers wel neg. roosterspanning? U kunt probeeren den roosterlekweerstand eens aan plus accu te leggen. Als verder alle contacten in orde zijn, weten wij verder geen oorzaak van het euvel aan te wijzen.

Hoorn.

B. V. — Wend u tot den importeur, de firma van Deth te Amsterdam. Voor branden op element is de Philips A 110 geschikt.

Roermond.

J. F. — a) Schema goed; liefst min gldr. aarden. Bovendien kan antennecondensator met voordeel ook in parallelstand gebruikt

worden. Dat is misschien bij ingebouwde spoelen gemakkelijker.

b) Hoeveel windingen uw terugkoppelspoel voor 200—2000 Meter moet hebben, durven wij niet te zeggen. In ieder geval zullen er wel eenige aftakkingen noodzakelijk zijn. U kunt b.v. 125 windingen nemen, en aftakken op 25 en 60 windingen. In ieder geval moet u een en ander zelf uitproberen.

c) Wanneer u de buitenspoel voor terugkoppeling gebruikt, kunnen de voorgestelde afmetingen voldoen.

d) Vermoedelijk wel.

e) Het gebruik van een spinnewebspoel op 25 windingen aftakbaar lijkt ons beter dan een honingraatspoel.

f) Afmetingen niet op te geven; hangt geheel af van de opstelling. Voor variometer kunt u misschien een buitenkoker van 10 c.m. en een binnenkoker van 7 c.m. diameter nemen. Bedenk echter dat bij een dergelijk toestel heel wat uitgeteerd moet worden!

KLEINE ADVERTENTIES.

Prijs 1—5 regels f 250; elke regel meer 50 oent, bij vooruitbetaling.

Te koop een 2 lamps radioontvangtoestel (h.L.) met alle toebehooren compleet f 70.— en een luidspreker „Table Talker“ voor f 15.—. Brieven onder letter R. E. No. 36, bur. v.d. blad.

N.S.F.

Draadloze Telefonie

Toen Napoleon I vernam, dat Fouché, den Hertog van Engchien had doen fusileeren, antwoordde hij:

„Het is erger dan een misdaad, het is een fout!“

Moeten wij dit gezegde niet herhalen, wanneer ergens een slecht gekozen ontvang-apparaat door afgrijselijke Radiomuziek afschrikwekkend op aspirant koopers werkt.

Het kan zoo goed zijn immers!

Zekerheid in dat opzicht geeft het ontvangapparaat

M.3 van de N.S.F.

Een fijn doordacht, feilloos werkend apparaat voor den man van smaak.

Nederlandsche Seintoestellen Fabriek.

HILVERSUM

TELEF. No.

— 1821 —

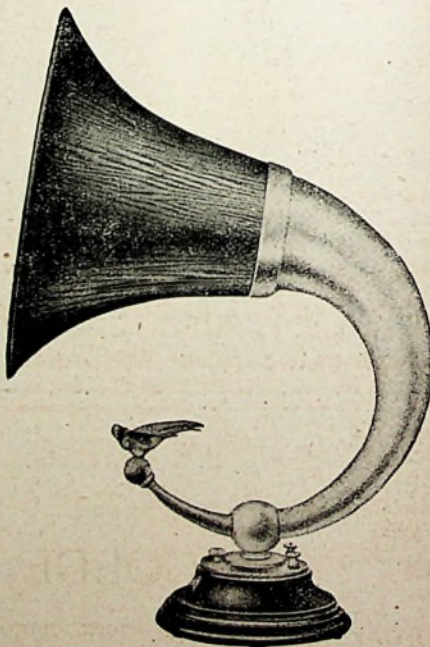

- HOLLAND -

TEL. ADR.

-- SIGNAL --

EEN NIEUWE BROWN LUIDSPREKER

bestemd voor toepassing met versterkers met zeer groote eindversterking brengen wij thans op de markt.

Deze **BROWN** luidspreker type Q, is in staat zonder bijkomende geluidsmisvorming, een enorm geluidsvolume voort te brengen.

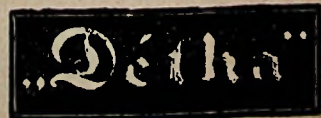
De Brown luidspreker type Q, is de aangewezen luidspreker voor demonstratie in groote gebouwen, zalen, café's, alsmede bij het houden van lezingen over Radio-telephonie.

Afgezien van het bereikbare enorme geluidsvolume, is deze luidspreker bovendien buitengewoon luxueus uitgevoerd.

De prijs bedraagt:

f 200.—

Electro-Technisch
Handelsbureau

Stadhouderskade 65, AMSTERDAM, Tel. 22888

ZENDMATERIAAL

BINNEN KORT LEVERBAAR:

Zendspoelen, Vlakband, prima	f 29.—
Var. lichtecondensators, 0,0005, max. spanning 1.500 V.	13.25
Idem, 5.000 Volts	15.25
Var. Carbon weerstand, 15.000 Ohm	2.45
Weerstand bobine, 10.000 Ohm, voor roostershunt	3.45
Mica-condensator, 0,002 mF. 5000 Volts.	3.75
Olie-condensator tje, 0,002 mF.	3.45
Modulatie-transformator „AUDIOS”	7.75
FOTOS Zendlamp, type 20 Watts.	10.—
FOTOS Zendlamp, type 40 Watts.	18.50

Wij vestigen er nadrukkelijk de aandacht op dat wij alleen FOTOS Trioden garandeeren welke voorzien zijn van het gele garantiestrookje van

„AU PIGEON VOYAGEUR”

211, BOULEVARD SAINT GERMAIN, PARIS

HOOFDBUREAU VOOR NEDERLAND:
DAGUERRESTRAAT 95, DEN HAAG

H.H. Handelaren, vraagt onzen nieuwen catalogus!

Zoekt U een goede Luidspreker?

Wij hebben in voorraad:

- DTW
- SEIBT
- BROWN
- BRUNET
- LUMIERE
- STERLING
- AMPLION
- CLARITONE
- GUEULARD LE LAS
- AFTER DINNER SPEAKER

Bezoekt ons eens, wij willen ze gaarne alle voor U demonstreeren.

Het nieuwste snuffje: Radio Strijkpatronen f 0.45.

Binnen eenige weken leverbaar **CLIX à f 0.20.**

P. GEERVLIET, AMSTERDAM.

Oude Spiegelstraat 3, (bij de Wolvenstraat).

H.H. AMATEURS,

U wenscht een

GOEDE

„Transforma” laagfreq. transformator?

De naam

Prijs f 7.50.

Leverbaar

in de verhoudingen

1:1, 1:2, 1:3, 1:4 en 1:5. waarborgt U kwaliteit.

3 JAAR GARANTIE.

„Transforma”

Verkrijgbaar in alle **BETERE** Radiozaken.

De LEKO DUOLATERALE SPOEL
in onze

PRECISIE SPOELHOUDER

is een

IDEAAL-COMBINATIE

TECHNISCH HANDELSKANTOOR

E. E. VAN KEKEM

UTRECHT - BILTSTRAAT 20 - Tel. 289.

N.V. AMSTERDAMSCHER BATTERIJFABRIEK AMSTERDAM
SLOTERKADE 164. TEL. 27123.
EENIGE IMPORTEUR DER **UITWISSELBARE ANODEBATTERIJ**
SYSTEEM SACHS, BERLIN. VRAAGT PRIJZEN.
Speciale Fabricatie van GLOEIDRAAD-, ZAKLANTAARN- en ANODEBATTERIJEN.

RADIO-UMSCHAU.

Het lievelingsblad van alle Radio-vrienden.
Uitgebralde Textinhoud. — Binnen- en Buitenlandsche programme's.

Prijs per 1/4 jaar (13 afl.) 4,50 M. + 1,50 M. verzendkosten.

Proefnummer kosteloos.

Verlag der Radio-Umschau te Frankfurt am Main.

BANDEN 1924

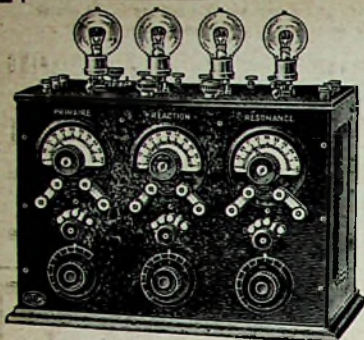
VOOR

RADIO-EXPRES

Prijs f 1.40 afgehaald f 1.55 franco per post.

Levering uitsluitend na inzending van het bedrag aan
het Bureau van Radio-Expres

Laan van Meerdervoort 30, Den Haag.

Het eenige Apparaat
dat U volledige voldoening zal geven.

EENVOUDIG — ZUIVER

3 GRAND PRIX

-- KRACHTIG --

BUITEN MEDEDINGING 1924

VRAAGT ONZE CATALOGUS W ad frs. 1.50

F. VITUS

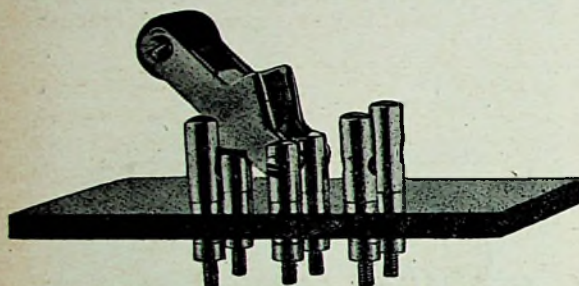
CONSTRUCTEUR

54, RUE SAINT-MAUR, PARIJS

ONDES 100 à 4000 M.

Représentant: Mr. ZEGUERS, à MAASTRICHT.

SERIE-PARALLEL SCHAKELAARS.

Nevenstaande schakelaars zijn de **beste** en **goedkoopste** momenteel in den handel. Uitvoering gepolijst vernikkeld koper met ebonieten greep. Een voordeel is o.a.

1e. De hoekstukken, waardoor de messen niet geheel tegen de frontplaat gedrukt kunnen worden en het omschakelen gemakkelijk gaat.
2e. Geheel geen inductie. 3e. Geen los contact. 4e. Gemakkelijke montage. 5e. Luxe uitvoering. 6e. Billijk in prijs.

Deze schakelaars worden geleverd zonder eboniet, dus voor direct montage op de frontplaat.

Bestelnummer **No. 628.** — Prijs per stuk **f 1.20.** — Levering door middel van den handel.

Onze catalogus van Radio-toestellen en onderdeelen is verschenen en wordt op aanvraag GRATIS toegezonden.

S. M. NIJKERK Jr. AMSTERDAM.

Fabrikant en Grossier van ELECTRISCHE MATERIALEN
en RADIO-ARTIKELEN.

LEIDSCHEGRACHT 96. — Telefoon 36883.

RADIOOLAMPEN

WAARVAN DE
LEVENSGEESTEN GEWEKEN ZIJN,
OF DIE GEBREKEN VERTOONEN,

*Kunnen volmaakt hersteld en
veranderd worden,* ZELFS WANNEER DE
BOL GEBROKEN IS.

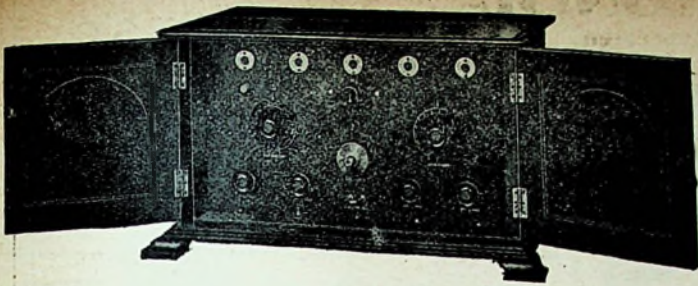
MET MINIMUM WATVERBRUIK
PRIJS **f 2.75**
MET GEWOON WATVERBRUIK PRIJS **f 2.-**

GLOEILAMPENFABRIEK
AMSTERDAM SINGEL 388
TILBURG BREDASCHEWEG 193

RADIUM

TEL.

36588
1242

GECOPHONE RADIO-ONTVANGAPPARATEN

In verschillende uitvoeringen, voor alle golflijnen, bij uitstek geschikt voor de ontvangst der Engelsche telefonie-stations.

FRAAIE AFWERKING — EENVOUDIGE BEDIENING

Vraagt uitvoerige Geïllustreerde Prijscourant aan de

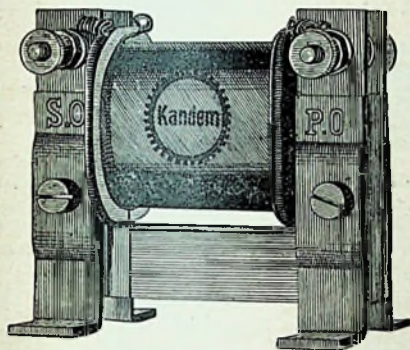
N.V. VAN DEN BERG & Co's METAALHANDEL
PRINS HENDRIKKADE 162-164 — AMSTERDAM

Vertegenwoordigers voor 's-Gravenhage en Omstreken:

RADIO-HOFSTAD, Zeestraat 44, 's-Gravenhage

KANDEM-RADIO-TRANSFORMATOREN

staan in vakkringen gunstig bekend wegens hunne voortreffelijke kwaliteit en verzekeren U daarom een superieure ontvangst.

Een ongevraagd oordeel:

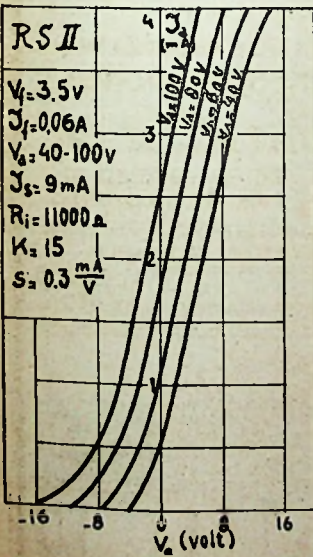
Daar ik telkens last had van doorslaan van transformatorpjes heb ik die van U meerdere malen aan temperatuurverschillen blootgesteld en tot op heden zonder doorslag. Met verschillende fabrikaten vergeleken waren die van U het zuiverste in geluid. Gaarne ontvang ik nog

I. K. G.

KÖRTING & MATHIESEN A.-G.

VERKOOPBUREAU AMSTERDAM, Prinsengracht 359

The DioDullemitter

RS II f. 3.75.

De nieuwe zwakgloeiende RADIO LAMP.

0,06 Amp. Goede werking gegarandeerd.

Type R S II. Deze is zoowel voor detector, als voor hoog- en laagfrequent-versterker de aangewezen lamp.

Type R S X. Deze speciale kracht-versterker lamp heeft de volgende gunstige eigenschappen:

- Zeer lage inwendige weerstand $R_i = 4000 \text{ Ohm.}$
- Vrij hoge spanningsversterking $K = 9$
- Groote steilheid van karakteristiek $S = 1 \text{ mA/V.}$

Zoals uit nevenstaande karakteristiek blijkt, wordt de beste werking reeds bij 8 volt neg. roosterspanning verkregen. Ook voor anodegelijkrichter verkrijgt men met deze lamp zeer goede resultaten.

Gebruikt op Uw 4-lamps toestel drie R. S. II en een R. S. X.

IEDERE HOEVEELHEID UIT VOORRAAD LEVERBAAR.

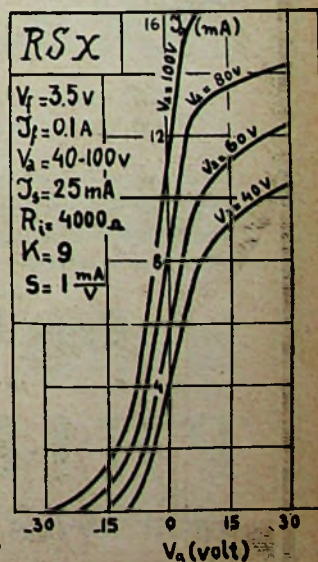
NEDERLANDSCH INDUSTRIE KANTOOR. Afdeling Radio Import.
PRINSENGRACHT 475, AMSTERDAM. TELEFOON: 33223.

RS X f 4.50.

DE EINDVERSTERKER BIJ UITNEMENDHEID.

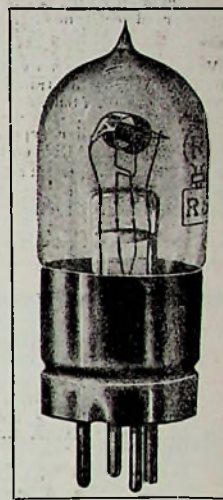
Onder ieders bereik.

DE CIE. RADIO-TECHNIQUE

Fabrikant der RADIO-MICROLAMPEN en der R5 LAMPEN, die thans een wereldreputatie hebben verkregen, verzendt op aanvraag een brochure in de Nederlandsche taal gesteld met karakteristieken en gegevens over al hare lampen.

SPECIALE AANDACHT

vragen wij voor de EINDVERSTERKINGSLAMP R 31, Gloeidraadspanning 3,5-3,8 Ampère, Verzadigingsstroom 80-100 m. Ampère.

== PRIJS f 17.50 ==

Alle aanvragen aan het hoofdkantoor voor Nederland, LEUVEHAVEN 8, ROTTERDAM.

Radio Technisch Bureau

HERM. VERSEVELDT.

PIET HEINSTRAT 87.

DEN HAAG. - Tel. 34969. - Postrekening 42011.

Bij gelegenheid van de opening onzer nieuwe zaak, sterk gereduceerde prijzen:

Enkel telefoons „Germany”	1	3.25
Dubbel telefoons „Murdock” 2 x 1500 Ohm.	„	9.75
Variable condensatoren 1000 p.M.	„	3.50
Primair ontvangoestellen	„	27.50
Variometers, vanaf	„	4.50
„Universal” fitting, met lampvoet, weerstand 40 Ohm, roostercondensator en houders voor lekweerstand	„	2.90

RADIO DEKKER, AMSTERDAM.
NIEUWEG 44.

Voorradig: **GEPOLIJST EBONIET**
in dikten van 3, 4, 5 en 6 m.m.

GEKLEURD EBONIET
in dikten van 4 en 6 m.m.

Uitstekende kwaliteiten, schitterend gepolijst.

LEVERING ALLEEN AAN DEN HANDEL TEGEN LAGE PRIJZEN.

SOUND versus NOISE.

Het is geen toeval, dat zoovele ontvangtoestellen, waarbij in de eerste plaats naar kwaliteit van de wedergave wordt gestreefd, uitgerust zijn met

LAAGFREQUENT-TRANSFORMATOREN

DER

GENERAL RADIO Co.

Bevindt deze transformator zich ook reeds in uw toestel?

Op verzoek wordt gaarne een speciale „folder” toegezonden door de hoofdvertegenwoordiging in Nederland:

RADIO IMPORT

A. A. POSTHUMUS - BAARN.

**BOUWT ZELF UW
WISSELSTROOM-ANODEBATTERIJ.**

Benodigde onderdeelen voor
Eénlamps apparaat (10-12 mA; 100 Volt.)

1 transformator Ferrix AD	f 6.40
1 transformator Ferrix AT,	" 5.80
1 condensator 2 mf	" 2.50
2 condensatoren 3 mf	" 7.—
1 schracklamp SV9	" 5.—
1 gloeidraadweerstand—	" 1.90
	f 28.—

Voor het construeeren van een tweelamps-plaatstroomapparaat (20—25 mA) moet de transformator AD vervangen worden door het type ED ad. f 8.80.

De prijs der type AD en ED bedraagt voor 220 Volt (ADbis en EDbis) resp. f 6.75 en f 9.25.

Bij bestelling wordt schema met toelichting bijgevoegd.

N.V. Handelsmij VAN SETERS & Co.
NASSAU OUWERKERKSTR. 3, DEN HAAG

N. V. Technische Handel Mij. v.h. Jan Mulder.
STATIONSWEG 47-49 -- ROTTERDAM.

Generaal Vertegenwoordigers van Dr. Georg Seibt, Berlin.

Oudste speciaal fabriek op 't gebied der
Radio Techniek.

Neemt proef met ons

„RED SEAL”

droogelement, de beste stroombron voor Miniwatt lampen. Kortsluitstroom 35 Amp.

Wij hebben de Vertegenwoordiging voor Rotterdam en omstreken op ons genomen van het bekende materiaal der

LISSEN Limited, London.

Levering direct uit voorraad.

A. F. M. HAZELZET, Rotterdam. Steiger 9. Tel. 3114. Oopgericht 1890.

Reparatiewerkplaats: GROENENDAAL 45 a-b.

Radiotechnisch Bureau „DE OMROEP”

FAHRENHEITSTR. 409, bij L. v. Meerdervoort
DEN HAAG - Postgiro 37014

LUIDSPREKERS. S.F.R. Pathé, f 39.—. Sterling Baby, f 36.—. Sterling Dinkie, f 20.—. Schuckhardt, f 20.—. Schuckhardt zonder hoorn, f 11.50.
TELEFOONS. S. & K., 4000 Ohm, buitengewoon zuivere muziek, f 9.80.
S.F.R., 4000 Ohm, f 7.50. Schuckhardt, 4000 Ohm, extra licht, f 7.25.
CONDENSATOREN. General Radio (square law) type F 247, 0.0005 mfd. f 9.15, met fijnregelknoppen en schaal f 13.25. E. A. G., MET fijnregelknop en MET knopschaal 500 o.m. f 7.—, 1000 o.m. f 7.50.
TRANSFORMATORS: Transforma Super 1 en 2 (1/2 en 1/2) f 10.—. „Ferrix”, 1/2, 1/4, 1/2, 1/4, f 5.80. Wembley 1/2, f 6.— en f 4.50.
SPOELHOUDERS, luxe, f 0.80. Spoolstakers, luxe, f 0.40.
SPOLEN TYPE CORONA, 10 stuks 25—400, f 18.—.
HONIGRAATSPOLEN. Sinus T. B. S., prachtige montage, 10 stuks nrs 25—400, f 16.—. Prima soort, gemonteerd, nikkelstenekers, cell. band, 10 stuks, nrs 25—400, f 7.50, ongemonteerd f 2.50 (extra aanbied.).
ANODEBATTERIJ „Ixa”, prima, 36 V., f 3.30, 60 V. f 5.40, 80 V. f 7.25.
EIKEN- EN NOTENHOUTEN KASTJES voor toestellen, versterkers en anodeapparaten vanaf f 3.50.
EBONIE, lekvrij, diep zwart gepolijst, per vierk. d.M. f 0.40.
VERDER ALLES TOT SCHERP CONCURREERENDE PRIJZEN.

WIJ LADEN UWE ACCU

H. R. SMITH
KEIZERSGRACHT 6, AMSTERDAM, TEL. 34163

B.T.H. EINDVERSTERKER-LAMP
TYPE B. 4.

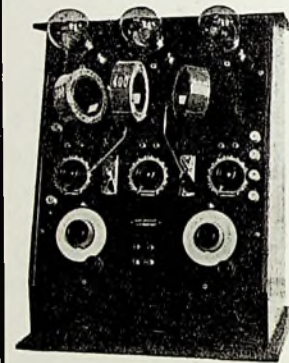
Gloeispanning 4 tot 6 V. Gloeistroom 0,25 Ampère. Anodespanning 40 tot 150 V. Versterkingsfactor 6,5. Totale emissie 47 m./A. Inw. weerstand bij 100 Volt anodespanning 7800 Ohm.

PRIJS f 15.—

ENORME VERSTERKING ALS LAATSTE LAMP!

Radio Technisch Bureau „Broadcast”, Sonostr. 75, den Haag.
Telefoon 54604. Postgiro 106640.

De R D III
„SUPERIEUR”

Een 3-lamps toestel, 1 h. f., 1 det. en 1 lamp l. f. hetwelk een zeer krachtig en zuiver geluid geeft, leveren wij met 3 jaar garantie en inbegrip van: 1 Varta Accu 27 A. U., 10 luxe gemonteerde spoelen, nrs. 25—400, 1 Seibt telefoon 2 X 2000 Ohm, 1 Anodebatterij 90 Volt en 3 Philips miniwatt-lampen voor

f 150.—.

Geïllustreerde prijscourant zenden wij gratis op aanvraag.

**P.Y.E. LAAGFREQUENT TRANSFORMATOREN
en P.Y.E. PUSH PULL TRANSFORMATOREN**

zijn waar voorradig.

Alsook ETHOPHONE ZELFBOUW TOESTELLEN. Deze toestellen zijn uitsluitend samengesteld uit BURNEPT ONDERDEELLEN en zijn voorzien van een MARCONI PATENT montage schema, waardoor goede resultaten gewaarborgd zijn.

VAN GELDER & LOOF

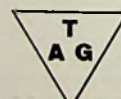
GEDEMPTE BURGWAL 22, DEN HAAG, TELEF. 10161.

N.V. E. LEHNER's Handelsonderneming
AMSTERDAM

TEL. 52179

AMSTEL 67

Hoofdvertegenwoordiging en depôt
van eerste klas fabrieken in de Radiobranche.

KOPELEFONES

Erkend prima
fabrikaat

Blijft in prijs

Grootste
geluidsterkte

Zuiveren toon

Voldoet
aan de hoogste
eischen